

3/2015

SVET a my

ISSN 1339-911X

70 rokov OSN

Ako funguje OSN

Ako na predsedníctvo

Rozhovor s I. Korčekom

List z Haagu

Postrehy veľvyslanca

SK PRES: Kultúra a umenie

Projekty na prezentáciu

70. výročie OSN

Rozhovor so štátnym tajomníkom MZVaEZ SR

Projekty na podporu ekonomickej diplomacie

Slovensko na prestížnych miestach Rakúska

Diplomati hrali pre charitu

Obsah

3 MINISTER M. LAJČÁK: 70-ROČNÁ OSN JE AJ NAŠE “DIEŤA”

4 SEDEM DEKÁD OSN

10 ŽENEVA: PREVAHA CELOSVETOVEJ AGENDY OSN

12 PARTNERSTVO PRE ROZVOJ

13 AKO SA ZAMESTNAŤ V OSN

14 SLOVÁK, KTORÝ USPEL V OSN

15 LIST Z HAAGU

16 ROZHOVOR SO ŠTÁTNYM TAJOMNÍKOM IVANOM KORČOKOM

18 POSILNILI SME ÚSPEŠNÚ ZNAČKU V4

20 KULTÚRA A UMENIE PRE EURÓPU A SVET

21 VÝŠKOLENIE TISÍCKY ÚRADNÍKOV ZAPLATÍ EÚ

22 PROJEKTY NA PODPORU EKONOMICKEJ DIPLOMACIE

23 KDE SA NARODILI NAŠI ZAMESTNANCI?

24 SLOVENSKO NA PRESTÍŽNYCH MIESTACH RAKÚSKA

26 JESEŇ V ZNAMENÍ NEFORMÁLNYCH STRETNUTÍ

28 PO LETNÝCH DOVOLENKÁCH

29 HOAX: POPLAŠNÁ SPRÁVA

30 EURÓPSKY ROZMER MYSLENIA ĽUDOVÍTA ŠTÚRA

31 CLEVELANDSKÁ DOHODA MÁ 100 ROKOV

32 KRÁTKY SLOVNÍK DIPLOMATICKEJ PRAXE: D

34 PREDSTAVUJEME EUROMINCE – SAN MARÍNO

35 ŠPORTOVÁ DIPLOMACIA
NOVINKY V MEDZINÁRODNEJ ZMLUVNEJ ZÁKLADNI

• Fotografia na obálke: UN Photo.

70-ročná OSN je aj naše „dieťa“

**OSN považujeme
aj za naše „dieťa“
a ako dobrý rodič
sa od začiatku
snažíme, aby bolo
silné a zdravé.
Vždy sme boli jej
angažovanými,
zodpovednými
a odhodlanými
podporovateľmi
a zástancami.**

Žijeme v čase, keď žiadnu z komplexných globálnych, regionálnych, či národných kríz súčasnosti nie je možné vyriešiť bez spoločného úsilia a zapojenia Organizácie Spojených národov, ktorá v tomto roku oslavuje 70 rokov existencie.

OSN vznikla po najväčšom a najkrvavejšom konflikte v dejinách ľudstva. „Narodila sa“ v najtemnejších momentoch civilizácie, v jej troskách s dovtedy nepoznanou mierou ľudského utrpenia, morálneho poníženia a masívnej deštrukcie. Do vienka dostala náročnú misiu ubrániť budúce pokolenia pred hrozbou vojny. Jej nenahraditeľnou a jedinečnou úlohou sa tak stala najmä ochrana svetového mieru a bezpečnosti.

Zrod OSN sprevádzala úľava, nadšenie aj očakávanie. Svet sa ale nepoučil. Následky vojnového besnenia, žiaľ, viedli na dlhé desaťročia k ďalšiemu nezmyselnému odcudzeniu medzi národmi, plnému ideologických bariér a fyzických múrov, prehľbujúcej sa nenávisti a silnejúcich predsudkov naprieč kontinentmi v Európe, Afrike, Amerike, či Ázii. Niektoré z nich ako memento tej doby existujú dodnes.

Prínos OSN za obdobie jej existencie je však nesporný a nespochybniteľný. Veď dokázali by sme si napríklad tých 70 rokov bez OSN vôbec predstaviť? Ako by sa skončili krvavé spory bez 170 mierových dohôd, uzavretých vďaka sprostredkovaniu OSN? O koľko viac ľudí by nezmyselne zomrelo, keby nebolo 71 mierových operácií OSN? Koľko rodičov by sa nemohlo radovať zo svojich ratolestí, keby nebolo vo svete až 40 % detí zaočkovaných vďaka programom OSN?

Aj preto vďaka OSN mnohí z nás 21. storočie privítali v mieri a pokoji. Našu dobu charakterizuje dynamický rozvoj technológií, komunikácií, globalizácia, výroba a spotreba, ale aj nové výzvy. Najväčšou z nich je zabezpečiť pre všetkých dôstojné podmienky na život, pocit bezpečia, ochranu práv, priestor na rozvoj, vzdelanie, podnikanie. Rozvoj však musí byť v plnom súlade s prírodou a možnosťami, ktoré nám poskytuje. Tu a teraz bez existencie iných alternatív.

Preto je nevyhnutné zaručiť ekonomický rozvoj, citlivo rešpektujúci životné prostredie a obmedzený charakter prírodných zdrojov. S týmto zámerom sme pred viac ako mesiacom prijali ambicióznú a univerzálnu Agendu 2030. Cesta k trvalo udržateľnej planéte a životu na nej však nie je vôbec jednoduchá. Ale je len jedna a je spoločná!

Generálny tajomník OSN Pan Ki-moon nedávno konštatoval: „Sme poslednou generáciou, ktorá môže bojovať proti zmene klímy.“ Ďalšia generácia už túto šancu mať nemusí. Či už hovoríme o klimatických zmenách alebo hrozbe ľudmi vyvolanej vojnovnej apokalypsy, pripomínam tiež slávny výrok jedného z najväčších géniov ľudstva – Alberta Einsteina. Ten postavil ľudstvo pred jasnú víziu, keď povedal: „Neviem, aké zbrane budú použité v 3. svetovej vojne, ale vo 4. svetovej sa bude bojovať už len palicami a kameňmi...“

Nové tisícročie prinieslo nové ozbrojené konflikty, terorizmus, extrémizmus a radikalizáciu, ktoré vyháňajú z domovov milióny ľudí. Pociť bezpečia dramaticky klesá. Narastajúce napätie medzi mocnosťami je nanajvýš nepokojujúce. Tieto aktuálne hrozby sa dotýkajú každého z nás bez výnimky a sú dostatočným dôvodom formovať OSN tak, aby im dokázala efektívnejšie čeliť.

Pred viac ako dvoma desaťročiami, 19. januára 1993, vstúpili pred budovou OSN aj slovenskú vlajku. Spoločne s českým národom sme však patrili medzi pôvodných signatárov Charty OSN v roku 1945 a mnohí diplomati slovenského pôvodu prispeli k úspechu zakladajúcej konferencie v San Franciscu. Ušľachtilé ciele a princípy Charty sú základom našej zahraničnej politiky a spolu s hodnotami EÚ a NATO stoja v centre nášho konania v medzinárodných vzťahoch.

Preto OSN považujeme aj za naše „dieťa“ a ako dobrý rodič sa od začiatku snažíme, aby bolo silné a zdravé. Vždy sme boli jej angažovanými, zodpovednými a odhodlanými podporovateľmi a zástancami.

- Príslušníci slovenskej armády a polície slúžili vo vyše 20 mierových misiách OSN. Aj v týchto chvíľach dozerá na mier a bezpečnosť 158 našich vojakov a 8 príslušníkov polície v 3 operáciách: UNFICYP na Cypre, UNTSO na Blízkom Východe a MINUSTAH na Haiti.

- Slovensko sa podieľalo alebo podieľa na viac ako 400 humanitárnych a rozvojových projektoch vo vyše 20 krajinách.

- Odovzdávame vlastnú jedinečnú skúsenosť z transformácie a sme lídrom v takej kritickej oblasti, akou je reforma bezpečnostného sektora.

- Špičkoví slovenskí diplomati prispievajú k riešeniu komplexných otázok medzinárodnej bezpečnosti, budujú vysoký kredit slovenskej diplomacie v globálnom prostredí.

Slovensko podporuje posilnenie a zefektívnenie OSN, aby svetové spoločenstvo dokázalo účinne čeliť všetkým medzinárodným výzvam. Lebo silná a efektívna Organizácia spojených národov znamená lepší svet. Dovoľte mi na záver zaželať jubilantke všetko najlepšie k narodeninám a vyjadriť želanie, aby aj naďalej slúžila budúcim generáciám – pre mier, bezpečnosť, prosperitu. Pre 7 miliárd ľudí.

Miroslav Lajčák

Výber z príhovoru, ktorý odznel počas otvorenia výstavy k 70. výročiu vzniku OSN počas návštevy GT OSN v SR (na fotografií, autor: T. Bokor).

Sedem dekád OSN

Prijatie dokumentu „Transformujeme náš svet: Agenda trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030“ (Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development) symbolicky odštartovalo ôsmu dekádu existencie Organizácie Spojených národov, jedinej globálnej inštitúcie, ktorá dnes združuje 193 členských štátov a 2 pozorovateľov. Organizáciu, vznikajúcu z popola 2. svetovej vojny, krvavej konfrontácie a civilizačného stretu vtedajších veľmocí, založilo 50 štátov, ktoré podpísali 26. júna 1945 základný a dodnes platný a rešpektovaný dokument – Chartu OSN. K nim sa v októbri rovnakého roku pripojilo Poľsko a zaradilo sa medzi zakladateľov OSN.

OSN, pri kolíske ktorej stál aj slovenský diplomat Ján Papánek, si do vienka dala významný a kľúčový cieľ pre dobu, v ktorej vznikla. Slovom Daga Hammarskjolda, v poradí 3. generálneho tajomníka (1953 – 1961): „Cieľom OSN nie je doviest' ľudstvo do nebies, ale zachrániť ho pred peklom.“ Odvrátenie hrozby ďalšieho globálneho konfliktu, ktorý by bol vďaka jadrovým zbraňam pre ľudstvo, ba vlastne pre všetky formy života na planéte, fatálny, bolo v časoch studenej vojny hlavným imperatívom Organizácie. Skutočnosť, že sa to (zatiaľ) darí,

je nepochybne úspechom, ktorý netreba podceňovať. Naše ambície v 21. storočí by však mali byť vyššie, mali by smerovať k tvorbe trvalo udržateľného prostredia spolužitia ľudí a prírody a k udržateľnosti života na našej planéte.

VÝROČIE PONÚKA MOMENT REFLEXIE

Svet za sedem desaťročí prešiel kvalitatívnou zmenou vo všetkých oblastiach – od organizácie ľudských spoločností, ekonomiky, chápania a definovania ľudských práv, až po využívanie prírodných zdrojov, rozvoj informatiky, výroby

aj spotreby. Hybnou silou zmeny je ľudské myslenie: vynaliezavosť, invencia, spolupráca alebo chamtivosť, bezohľadnosť a netolerancia. Ktorým smerom sa vyberieme a ktoré kvality prevládnu, závisí na nás, na našom rozhodnutí a vôli, ochote spolupracovať a tolerovať inakosť.

Pri príležitosti okrúhleho jubilea vzniku OSN Pan Ki-mun, generálny tajomník OSN, povedal: „70. výročie vzniku OSN ponúka moment reflexie. Možnosť obzrieť sa späť a rekapitulovať úspechy aj zlyhania. Je to moment, kedy si OSN a jej členské štáty jasne povedia, kde je potrebné zdvojnásobiť úsilie, s cieľom čeliť novým hrozbám a výzvam vo všetkých troch pilieroch našej práce: v oblasti mieru a bezpečnosti, rozvoja a ľudských práv.“

Je teda dnešný svet bezpečnejší ako ten včera? Sme naozaj vyspelejší? Sme schopní držať krok s technologickým a informačným boomom? Dokážeme triediť, spracúvať a vyhodnocovať obrovské záplavy informácií? Sú tieto informácie objektívne, alebo vytvárajú po svete bubliny izolovaných spoločností, kultúr a náboženstiev, plne ponorených do svojho vnútra a vnútorných problémov? Máme lídrov? Regionálne, globálne osobnosti, ktoré dokážu vidieť ďalej, ako za dvere politických cyklov? Ak áno, majú dostatočnú moc, aby ovplyvňovali vývoj?

RIEŠENIE DÔVODOV POHYBU NÁRODOV

Každý človek má právo žiť v bezpečnom svete. Miera bezpečnosti je relatívna a zároveň absolútna. Dnes je na svete viac ozbrojených konfliktov, než pred storočím. Majú iný charakter, vo väčšej miere sa dotýkajú civilného obyvateľstva, žien a detí. Dnešné konflikty – na rozdiel od minulých – používajú iné metódy, majú asymetrický, či hybridný charakter, prenášajú sa do kybernetického priestoru. Často je ťažké určiť miesto, čas a smer útoku, či jeho pôvodcu. Teroristické organizácie môžu útočiť na viacerých miestach súčasne a bez vopred predvídateľného algoritmu. Konflikty sú prenášané „live“, aktéri využívajú sociálne siete na prezentáciu svojich cieľov. Miesto priameho stretu sa vedú proxy-vojny, nepriame konfrontácie svetových aktérov. Tieto tendencie vyžadujú dôkladnú analýzu a adaptáciu mierových operácií „modrých prilieb“ na nové prvky ozbrojených konfliktov.

60 miliónov ľudí muselo z rozličných príčin opustiť svoje domovy. Vojny, chudoba, sociálna neistota, strata nádeje na dôstojný život vedie k strate dôvery v národný aj medzinárodný systém. To je výzva pre OSN, jej hlavné orgány, vrátane Bezpečnostnej rady. Masová migrácia vedie k stretu zúfalstva a beznádeje so strachom a predsudkami. Tento stret tvorí výbušnú zmes, ktorá je už dnes zárodkom globálnych turbulencií. OSN preto musí zohrávať kľúčovú úlohu pri riešení skutočného dôvodu pohybu národov. Jej úlohou je zamerať sa na prvotné príčiny, riešiť problém systémovo, komplexne, ale nezabúdať, že takmer za každým človekom v núdzi je smutný príbeh, ktorý vyžaduje pozornosť.

Na strane druhej je potrebné uznať, že vďaka mnohým iniciatívam a programom OSN zameraným na riešenie konfliktov, mierovým operáciám, počet obetí ozbrojených konfliktov od roku 1945 dramaticky klesol – v prvej dekáde 21. storočia bol nižší, ako v ktoromkoľvek desaťročí storočia predchádzajúceho. Od roku 1945 OSN aktívne prispela k dosiahnutiu 172 mierových dohôd, ktoré napomohli riešeniu regionálnych ozbrojených sporov.

- Vľavo hore: Minister Miroslav Lajčák s generálnym tajomníkom OSN Pan Ki-Munom.

- Vľavo dole: Prijatie dokumentu agendy udržateľného rozvoja na Valnom zhromaždení OSN 27. septembra 2015. Foto: UN Photo/Cia Pak.

- Hore: František Ružička, stály predstaviteľ SR pri OSN v New Yorku počas vystúpenia na zasadnutí BR OSN k Afganistanu. Foto: UN Photo/Cia Pak.

Aké sú hlavné orgány OSN a ako fungujú?

Charta OSN zadefinovala šesť základných orgánov OSN, z ktorých tri sú podľa svojej pôsobnosti najvyššie a nezávislé: Valné zhromaždenie, Bezpečnostná rada a Medzinárodný súdny dvor. Valnému zhromaždeniu je podriadená Hospodárska a sociálna rada a Poručenská rada. Všetkým hlavným orgánom je podriadený Sekretariát.

Valné zhromaždenie (VZ) tvoria zástupcovia všetkých členských štátov, pričom každý štát má jeden hlas. Bežné rozhodnutia sa prijímajú nadpolovičnou väčšinou hlasov, závažnejšie (otázky mieru a bezpečnosti) dvojtretinovou väčšinou. Uznesenia Valného zhromaždenia nie sú právne záväzné, majú odporúčací charakter. Zasadnutie Valného zhromaždenia sa začína v septembri, každé zasadnutie volí predsedu, 21 podpredsedov a 6 predsedov výborov – odzbrojovací a bezpečnostný, hospodársky a finančný, sociálny a kultúrny, politický a dekolonizačný, administratívny a rozpočtový, a právny. Na žiadosť Bezpečnostnej rady je možné do 24 hodín zvolať aj osobitné zasadnutie. Valné zhromaždenie prijíma členov, schvaľuje príspevky a rozpočet, volí funkcionárov, prijíma rezolúcie a menuje generálneho tajomníka.

POSILNENIE OCHRANY ĽUDSKÝCH PRÁV

Diskusie na pôde OSN prispeli k posilneniu vnímania a ochrany ľudských práv, ako aj k rozvoju nezávislosti a suverenity kolónií. V roku 1950 boli v Afrike 4 nezávislé štáty: Libéria, Etiópia, Južná Afrika a Egypt. Dnes má Africká regionálna skupina v OSN 54 členov. Význam a hlas Afriky vzrástol, a tým aj jej oprávnené ambície.

OSN bola od prvej chvíle na čele iniciatív k posilneniu ochrany práv človeka. Všeobecná deklarácia práv človeka (1948), vznik Rady pre ľudské práva (2006) sú kľúčovými krokmi k posilneniu úlohy OSN v tejto oblasti. Súčasťou významnou iniciatívou je projekt generálneho tajomníka OSN Pan Ki-muna „Ľudské práva v popredí“ (The Human Rights up Front) z roku 2013. Jej cieľom je, aby OSN bola schopná včas a efektívne reagovať na prípady porušovania práv človeka, chrániť práva obetí, zamedziť opakovaniu tragédií z Rwandy, Srebrenice a vytvoriť systém spravodlivého potrestania vinníkov.

PROGRAM ROZVOJA PLANÉTY 2030

Summit trvalo udržateľného rozvoja (25.-27. septembra 2015) a prijatie 17 cieľov, dôležitých a relevantných pre každý kontinent, región, či štát, pre každého obyvateľa planéty, je iba začiatkom dlhodobého a zložitého procesu. Len implementácia cieľov ukáže, či dokážeme spoločne riešiť problémy, ktorých ignorovanie môže mať pre ľudstvo rovnako devastujúce následky ako jadrový konflikt. Zrkadlo nám všetkým nastaví stav planéty v roku 2030. Nasledujúcich 15 rokov nie je dlhý čas, ale za istých okolností môže byť pre existenciu života na planéte, zachovanie jeho rozmanitosti a udržateľnosti, rozhodujúci.

Kým tzv. rozvinuté štáty a ich občania sa denne pasujú s informačným cunami, ktoré často negatívne ovplyvňuje a formuje myslenie ľudí, existuje stále substantívna časť sveta, kde internet (v akejkolvek jeho forme) de facto nejestvuje. Ba dokonca ani tzv. prostriedky masovej komunikácie, či obyčajná žiarovka (áno, je mnoho oblastí Afriky, Ázie, Južnej Ameriky, kde kolobeh života ešte stále určuje východ a západ slnka) alebo

Bezpečnostná rada (BR) je výkonným orgánom OSN. Nesie hlavnú zodpovednosť za udržanie mieru a bezpečnosti, a preto disponuje osobitnými právomocami. Prijíma rozhodnutia, ktoré sú pre ostatné krajiny záväzné. Bezpečnostná rada má 15 členov, z toho 5 stálych – Čína, Francúzsko, Rusko, USA a Veľká Británia, a 10 nestálych – volených na obdobie dvoch rokov. Každý člen Bezpečnostnej rady má jeden hlas. V procedurálnych otázkach je na schválenie rozhodnutia potrebných 9 hlasov, v zásadných aspoň 9 hlasov a súčasne súhlas všetkých stálych členov Bezpečnostnej rady. Stáli členovia majú právo veta, teda právo odmietnuť návrh, s ktorým nesúhlasia. Bezpečnostná rada odporúča riešenie sporov, reguluje zbrojenie, môže uvaliť ekonomické sankcie či podniknúť vojenskú akciu, odporúča nových členov, vymenúva generálneho tajomníka a spolu s Valným zhromaždením volí sudcov Medzinárodného súdneho dvora. Bezpečnostná radanavrhne členov Valného zhromaždenia na vylúčenie za porušovanie zásad.

Ekonomická a sociálna rada (ECOSOC) má 54 členov volených VZ na tri roky. ECOSOC spolupracuje s viac ako 3200 mimovládnyimi organizáciami, slúži ako centrálna platforma pre diskusiu o medzinárodných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych otázkach, monitoruje pokrok v implementácii rozvojovej agendy a navrhuje riešenia. ECOSOC zasadá v niekoľkých hlavných segmentoch v priebehu celého roka tak na politickej, ako aj operačnej úrovni. Pravidlom sú zasadnutia s ministrami financií a Bretonwoodskými inštitúciami, osobitné zasadnutia na posilnenie spolupráce s mimovládnyimi organizáciami, akademickou obcou, súkromným sektorom a filantropickými organizáciami. Od roku 2012 sa z iniciatívy slovenského predsedníctva ECOSOC pravidelné koná aj zasadnutie s predstaviteľmi mládeže, tzv. Youth Forum.

hygienická toaleta nie sú samozrejmosťou. Výsledkom je socio-ekonomická disparita a nerovnomernosť východiskových podmienok trvalo udržateľného rozvoja. Ale oveľa horším diskriminujúcim faktom je disparita možností a kvality vzdelania, zdravotnej starostlivosti a (ne)existencia právneho prostredia, v ktorom sa človek cíti bezpečne, vie realizovať svoje sny a nepocituje potrebu migrovať za bezpečím, prácou, či zdrojmi.

Práve uvedené potreby, výzvy a rozdiely sú zmyslom, obsahom a mottom prijateľného programu rozvoja planéty do roku 2030. Jeho realizácia, implementácia, financovanie, spravodlivé rozdelenie prostriedkov a prijatie zodpovednosti za vlastný osud dáva ďalší zmysel existencie Organizácie Spojených národov. Je najreprezentatívnejším a najinkluzívnejším prostredím pre plnenie týchto cieľov, má na to zodpovedné inštitúcie a nástroje. Len ich musí efektívne využiť.

V OSN ZNEJÚ HLASY MORÁLNYCH AUTORÍT

Často počúvam, čítam, že degradácia prostredia, vzťahov a vývoja je dôsledkom absencie lídrov. Nemyslím si, že toto tvrdenie je korektné – svet má svojich lídrov, morálne autority, osobnosti, ktoré sú inšpiratívne svojim príbehom a odvahou. Za všetkých spomenieme tri, ktoré v nedávnej minulosti, dnes, či v blízkej budúcnosti svojimi činmi formovali, formujú a budú formovať tvár našej planéty.

Nelson Mandela strávil 27 rokov ako väzeň apartheidu, aby sa stal v roku 1994 prvým prezidentom čiernej pleti Južnej Afriky. Celý život bojoval a veril v ideály mieru, odpustenia, rasovej rovnosti. V jednom vystúpení konštatoval: „Život ma naučil, že odvaha nie je absencia strachu, ale víťazstvo nad ním. Odvážny nie je ten, kto strach nemá, ale ten, kto ho porazí.“

Pápež František počas historického prejavu na pôde Valného zhromaždenia v septembri 2015 okrem iného povedal: „Náš spoločný domov musí vznikáť na základe poznania a rešpektovania univerzálneho bratstva a úcty k jedinečnosti života každého človeka – muža, ženy, boháča, či chudáka, dieťaťa, či seniora, neveriaceho, či nenarodeného, nezamestnaného či zabudnutého. Osud každého človeka je viac ako štatistické číslo. Náš spoločný domov musíme budovať a tvoriť s chápaním a rešpektom k posvätnosti prírody, ktorá nás obklopuje.“

Malala Jusúfzajová, pakistanská bojovníčka za ľudské práva, najmä právo dievčat na vzdelanie, za čo v roku 2014 získala Nobelovu cenu za mier a stala sa jej najmladším nositeľom v dejinách, pri otvorení summitu k trvalo udržateľným cieľom (25. septembra v New Yorku) povedala: „193 mladých ľudí, ktorí reprezentujú miliardy detí a mládeže, sa dnes obracia na vás s nádejou. Každý lampión v našich rukách je symbolom viery v budúcnosť a dôvery v záväzky, ktoré ste prijali. Verím, že OSN bude zjednotená v podpore vzdelania a ochrany mieru. Verím, že urobíte svet nielen lepším, ale prispějete k tomu, že sa stane najlepším miestom pre život budúcich generácií. V takom svete je vzdelanie nádej, v takom svete vzdelanie znamená mier.“

VYSOKÝ KREDIT NAŠEJ DIPLOMACIE

Slovensko od prvých momentov (pri vzniku OSN ako Československo) podporovalo založenie OSN, hlásilo sa k jej princípom, k zásadám medzinárodného práva, poriadku, k cieľom a zámerom. V ére samostatnosti bolo členom BR OSN, predsedalo ECOSOC-u, aj niektorým hlavným výborom. Činnosť slovenskej diplomacie, ako aj aktívne angažovanie sa v mierových operáciách OSN, má vysoký kredit.

- Vľavo: František Ružička v rozhovore s generálnym tajomníkom OSN Pan Kí-munom a jeho zástupcom Janom Eliassonom.

- Slovenská delegácia na 70. Valnom zhromaždení OSN.

- Dole: Pápež František. Foto: UN Photo/Cia Pak.

Poručenská rada, zložená z piatich stálych členov Bezpečnostnej rady, vznikla v roku 1945, aby dozerala na správu 11 území zaradených do poručenskej sústavy. Jej úlohou bolo pripraviť tieto územia na samosprávu alebo samostatnosť, čo bolo naplnené v roku 1994. Následne boli upravené procedurálne pravidlá, podľa ktorých sa Rada schádza podľa potreby.

Medzinárodný súdny dvor je hlavným súdnym orgánom OSN. Sídli v Haagu. Jeho úlohou je riešiť spory medzi členskými štátmi a vypracúvať odborné posudky. Má 15 členov, sudcov volených na 9 rokov. Pri voľbe sa uplatňuje zásada zastúpenia všetkých regiónov sveta. Súd rozhoduje iba v medzinárodných sporoch, jeho rozhodnutia sú záväzné a definitívne.

Sekretariát tvorí približne 44 000 úradníkov z viac ako 180 krajín, pôsobiach po celom svete a financovaných z riadneho rozpočtu. Hlavou Sekretariátu je generálny tajomník OSN menovaný na päť rokov s možnosťou jedného znovuzvolenia.

Organizácie OSN a ich úlohy

UNICEF – United Nations Children's Emergency Fund (Detský fond OSN) vznikol v roku 1946 na pomoc deťom po druhej svetovej vojne. Od roku 1953 sa UNICEF venuje pomoci deťom v rozvojových krajinách. Svoju činnosť financuje z dobrovoľných príspevkov vlád členských krajín, z príspevkov nevládných organizácií a ďalších nezávislých subjektov. Nezanedbateľným príjmom sú výťažky z predaja tovaru darčkového charakteru so znakom UNICEF. Má sídlo v New Yorku.

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizácia OSN pre výchovu, vedu a kultúru) má mandát na rozvoj kultúrneho svetového spoločenstva, kultúry, vedy a vzdelávania. Pod patronátom UNESCO vznikol rad medzinárodných dohovorov, vzťahujúcich sa na autorské práva či ochranu pamiatok. Má sídlo v Paríži.

UNEP – United Nations Environment Programme (Program pre životné prostredie) so sídlom v Nairobi stimuluje a koordinuje aktivity UNESCO, WHO, WMO, FAO a iných organizácií OSN, ktorých cieľom je kvalita životného prostredia. Prioritami sú ochrana pôdy, klímy, oceánov a morí, zastavenie odlesňovania, zachovanie biologickej rozmanitosti, zabezpečenie dostatku pitnej vody.

FAO – Food and Agriculture Organization (Organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo) v Ríme má za cieľ zabezpečiť dostatok potravy a pitnej vody pre obyvateľov rozvojových krajín. Zameriava sa na pomoc najmä po technickej, technologickej, finančnej a vzdelávacej stránke. Snaží sa dosiahnuť ich sebestačnosť vo výžive a obmedziť tak problémy s nedostatkom potravín, a zlepšiť životné podmienky vidieckeho obyvateľstva, závislého na poľnohospodárstve.

IAEA – International Atomic Energy Agency (Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu) vo Viedni dohliada a ustanovuje pravidlá pre mierové využitie jadrovej energie. Je zodpovedná za kontrolu dodržiavania Zmluvy o nešírení jadrových zbraní. Založená bola v roku 1957 a tvorí ju 162 členských štátov.

IMF – International Monetary Fund (Medzinárodný menový fond) vo Washingtone zodpovedná za globálny finančný systém a výpomoc jeho členom na udržanie finančnej rovnováhy. Podporuje medzinárodnú menovú spoluprácu a uľahčuje vyrovnaný rast medzinárodného obchodu.

IBRD – International Bank for Reconstruction and Development (Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj) vo Washingtone je jedna z piatich inštitúcií Skupiny Svetovej banky. Je komerčná úverová inštitúcia, pôvodne založená na obnovu štátov po druhej svetovej vojne. V súčasnosti pomáha členským štátom OSN pri rozvoji a prestavbe ekonomík, poskytuje dlhodobé úvery s relatívne nízkou úrokovou sadzbou.

ICAO – International Civil Aviation Organisation (Medzinárodná organizácia pre civilné letectvo) v Montreale kodifikuje princípy a techniky medzinárodnej leteckej navigácie a zabezpečuje plánovanie a rozvoj medzinárodnej leteckej dopravy.

Minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák vo všeobecnej rozprave v súvislosti so 70. výročím vzniku OSN konštatoval: „Počas 70-tich rokov existencie sme my – členské štáty – sledovali a rešpektovali ušľachtilé ideály a aspirácie zakladateľov OSN a autorov Charty. Počas týchto siedmich dekád OSN zohrávalo kľúčovú úlohu v prevencii konfliktov, realizovalo zásadné politiky v záujme služby ľudstvu. Podpora a tvorba medzinárodného právneho prostredia, usmerňovanie medzinárodných vzťahov a spolupráce je obrovským vkladom OSN k udržiavaniu mieru a bezpečnosti od momentu jej vzniku.“

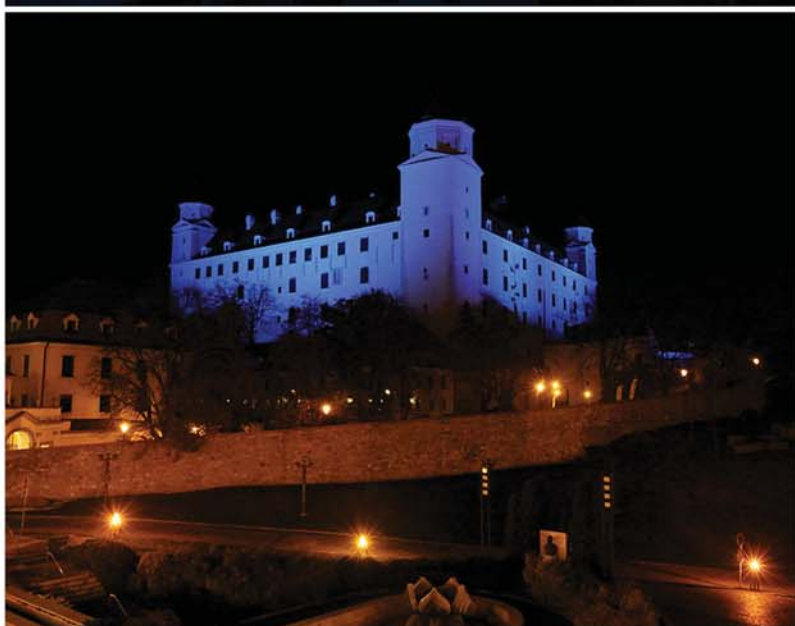
Sedem desaťročí je historicky krátka doba. Zato časy, v ktorých žijeme, sú veľmi dynamické. Ak nenájdeime kľúč na skrotenie dynamiky, ktorú sami vytvárame, tak sa skôr či neskôr staneme jej obeť. S cieľom napomôcť správne výberu bola vytvorená Organizácia Spojených národov – napriek všetkým slabším, problémom, zložitostiam je to jediné globálne miesto, kde sa pod kupolou Valného zhromaždenia od architekta Oskara Niedermayera, symbolizujúcou svet, stretávajú predstavitelia všetkých kultúr sveta. Tu diskutujú, polemizujú, rokujú zástupcovia všetkých náboženských a etnických skupín, občania všetkých štátov.

Mnohé diskusie sa pozorovateľovi zvonka môžu zdať zbytočné, neplodné, nekonečné. Stále však verím, že v konečnom výsledku vedú a povedú k naplneniu úvodných slov Charty OSN: „My ľudia spojených národov, odhodlaní uchrániť budúce pokolenia pred metlou vojny, ktorá dvakrát v priebehu nášho života priniesla ľudstvu nevysloviteľné strasti, hlásime sa k viere v základné práva v dôstojnosť a hodnotu ľudskej osobnosti, v rovnaké práva mužov a žien i národov veľkých i malých... rozhodli sme sa zjednotiť, aby sme dosiahli tieto ciele.“

František Ružička, veľvyslanec, stály predstaviteľ SR pri OSN

• Foto: Záruka lepšieho sveta je silnejšia Organizácia spojených národov. Len cez ňu možno dosiahnuť, že vo svete sa bude vládnuť zákon a spravodlivosť a nie právo silnejšieho. Aj o tom hovoril minister Miroslav Lajčák vo všeobecnej rozprave Valného zhromaždenia OSN v New Yorku.

• Slovensko sa pripojilo k celosvetovej iniciatíve nazwanej „Modré OSN“, počas ktorej sú dominantné budovy, pamätníky, mosty a múzeá vo viac ako 60 štátoch vysvietené na modro. V Slovenskej republike boli v noci vo farbe OSN vysvietené Bratislavský hrad a Primaciálny palác. Slovensko chce uctením si tohto dňa nielen potvrdiť svoje záväzky k Charte OSN a jej princípom, ale aj upozorniť na význam práce OSN a zvýšiť povedomie o nej.

Foto zľava dole: Humayun's Tomb, Delhi, India - DEEPAK MALIK FREELANCE PHOTOGRAPHER; Grand Place, Brusel, Belgicko - The Global Lens / Elliot Moscowitz; Bratislavský hrad, Matúš Zajac, EXPO Milano - Daniele Mascolo/Expo 2015; Stefano Porta/Expo 2015; Sídlo OSN, New York - UN Photo / Eskin-der Debebe; Petra, Jordánsko - Office of UN Resident and Humanitarian Coordinator in Jordan/Photographer: Chris Herwig; Hrad Predjama, Slovinsko - Iztok Medja for Postojnska jama d.d.

Ženeva: prevaha celosvetovej agendy OSN

Postrehy z práce Stálej misie SR pri OSN

• Fedor Rosocha, veľvyslanec, stály predstaviteľ SR pri úradovni OSN v Ženeve.

• Hore: Pohľad na Palác národov.
Foto: UN Photo/Jean-Marc Ferré.

Ženeva, hlavné mesto rovnomenného švajčiarskeho kantónu, je jedným zo štyroch sídiel Organizácie Spojených národov vo svete. Palác národov každoročne privíta viac ako 25 000 delegátov a koná sa v ňom okolo 10 000 zasadnutí a konferencií, čo podľa údajov OSN predstavuje až dve tretiny jej celosvetovej agendy. V meste sa tiež etablovalo vyše 200 medzinárodných organizácií.

Viacere z nich si Ženevu zvolili za hlavné sídlo. Sú to napríklad Európska hospodárska komisia (EHK), Komisia OSN pre obchod a rozvoj (UNCTAD), Úrad vysokého komisára pre ľudské práva (OHCHR), či Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR). Nájdeme tu aj niekoľko špecializovaných agentúr OSN, ako sú Medzinárodná organizácia práce (ILO), Medzinárodná telekomunikačná únia (ITU), Svetová zdravotnícka organizácia (WHO), Svetová organizácia pre ochranu duševného vlastníctva (WIPO) a Svetová meteorologická organizácia (WMO). Z tunajších významných organizácií je potrebné tiež spomenúť Medzinárodnú organizáciu pre migráciu (IOM), alebo Medziparlamentnú úniu, ktorú každý rok navštevuje aj delegácia Národnej rady SR.

KRÍŽOVATKA SLOVENSKÝCH EXPERTOV

Úlohou diplomatov zo Stálej misie SR pri OSN v Ženeve je sledovať dianie na pôde OSN, ako aj vo viacerých vyššie spomenutých organizáciách, prezentovať stanoviská a obhajovať záujmy SR. Primárne sa zameriavame na oblasť ľudských práv, odzbrojenie, humanitárne záležitosti, ekonomicko-sociálnu a vedeckú spoluprácu. Naša misia je však tiež dôležitou križovatkou – vďaka ubytovacím kapacitám aj zázemím pre slovenských expertov, prichádzajúcich z rôznych ministerstiev a iných štátnych organizácií na expertné zasadnutia. Súčasne je miestom propagácie Slovenska a jeho národných špecifik – pravidelne uskutočňujeme podujatia s cieľom šíriť slovenskú kultúru.

Sídlo Rady OSN pre ľudské práva predurčuje Ženevu úlohu centra tejto agendy vo svete.

Rada zasadá tri razy do roka a počas jedného zasadnutia zvykne prerokovať v priemere 40 rezolúcií, 20 spoločných vyhlásení a viac ako 60 správ, pričom každé zasadnutie doplní viac ako 100 sprievodných podujatí k rôznym témam a udalostiam. Slovenskí diplomati spolu s expertmi z relevantných inštitúcií pravidelne predkladajú periodické správy, s cieľom poukázať na porušovanie ľudských práv v členských krajinách OSN. Významný úspech sa nám v tejto agende podarilo dosiahnuť v roku 2011, keď sa SR ako líder iniciatívy zasadila o prijatie „Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení“. Závažným spôsobom sme tak prispeli k posilneniu práv detí, ktoré sa v prípade ich porušenia môžu obrátiť so sťažnosťou na príslušný výbor OSN.

SVETOVÁ ŠPIČKA V ODMÍNOVANÍ

V Ženeve sa tiež nachádza jedinečné multilaterálne odzbrojovacie fórum – Konferencia o odzbrojení. Na jej pôde vznikali také dôležité dohody ako Zmluva o zákaze chemických zbraní, Dohoda o zákaze biologických a toxínových zbraní, pričom najnovším prírastkom je v roku 2013 uzatvorená Dohoda o obchodovaní so zbraňami. Medzi hlavné ciele tohto 65 členného fóra patrí úsilie o dosiahnutie pokroku napríklad v otázke jadrového odzbrojenia, keďže aj takmer štvrté storočie po skončení studenej vojny sa ľudstvo stále musí obávať nedozerných následkov prípadného použitia jadrovej zbrane. K živo diskutovanej téme však patrí aj otázka zabránenia pretekov v zbrojení vo vesmíre.

Pomerne viditeľnou agendou je problematika zákazu používania mín, ktorú propagovali aj viaceré svetové osobnosti. Slovensko patrí v problematike odmiňovania medzi svetovú špičku. Rokovania expertov v rámci pravidelných ženevských zasadnutí prispievajú k úsiliu pomáhať krajinám zamoreným mínami, ktoré každoročne zapríčiňujú množstvo najmä civilných obetí.

REZONUJE UTEČENECKÁ KRÍZA

Sídlo OSN v Ženeve je často označované za hlavné operačné centrum globálneho humanitárneho systému, ktorý sa v dôsledku rastúceho počtu ozbrojených konfliktov a prírodných katastrof nachádza pod obrovským tlakom. Naša Stála misia v spolupráci s humanitárnymi organizáciami pomáha identifikovať priority pre čo najefektívnejšie zacielenie slovenskej pomoci, ku ktorým patrí napríklad ochrana obetí ozbrojených konfliktov. Slovenskí diplomati sa aktívne zapájajú do procesov na posilnenie dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva, s cieľom zlepšiť ochranu

civilistov v ozbrojených konfliktoch.

V týchto dňoch je „horúcou témou“ aktuálna utečenecká kríza, doliehajúca na celú Európsku úniu. Slovensko má lepší prístup k informáciám o činnosti UNHCR vďaka plnému členstvu vo Výkonnom výbore, ktoré nadobudlo iba minulý rok z iniciatívy našej misie.

Klasickým príkladom častého prelínania na prvý pohľad nesúvisiacich oblastí práce v Ženeve je medzinárodná spolupráca ako reakcia na skúsenosti z epidémie eboly v západnej Afrike. Aj tu Stála misia SR prispela konkrétnymi návrhmi, ktoré boli pretavené do podoby nového finančného mechanizmu.

VYSOKÉ RENOMÉ NAŠEJ VEDY

V Ženeve sa odohráva množstvo aktivít, ktoré nie sú pre verejnosť príliš viditeľné. Mnohé inovácie resp. produkty, ktoré nám zvyšujú kvalitu života, sú predmetom medzinárodného systému ochrany duševného sa priemyselného vlastníctva (vynálezy, ochranné známky, dizajny, označenia pôvodu výrobkov), ktorý zastrešuje Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO). Ďalším príkladom je spolupráca v oblasti globálneho zdravia (v rámci Svetovej zdravotníckej organizácie a ďalších organizácií), vďaka čomu sa celosvetovo zlepšuje prístup k zdravotnej starostlivosti.

V súvislosti so Ženevou nemožno nespomenúť Veľký hadrónový urýchľovač (LHC), ktorý sa v dĺžke 27 km tiahne pod mestom až do susedného Francúzska. Naši diplomati sa zúčastňujú na zasadnutiach najvyššieho riadiaceho orgánu Európskej organizácie pre jadrový výskum CERN, kde má Slovensko vysoké renomé. Na experimentoch, pripravovaných pre program LHC, participujú slovenskí fyzici. K vybudovaniu urýchľovača prispel košický ZŤS Výskumný-vývojový ústav svojimi robotmi, ktoré s milimetrovou presnosťou ukladajú niekoľko desiatok ton ťažké kryomagnety v najväčšom jadrovom laboratóriu na svete.

BUDEME ZASTUPOVAŤ CELÚ EÚ

Zabezpečovanie ochrany záujmov SR v tak rozsiahlej škále medzinárodných aktivít, ktoré sa odohrávajú na pôde OSN alebo medzinárodných organizácií, predstavuje pre našich pracovníkov každodenné výzvy. Naša činnosť však onedlho nadobudne nový rozmer, keď v druhom polroku 2016 počas výkonu nášho predsedníctva EÚ Stála misia SR pri OSN v Ženeve prevezme na seba úlohu zastupovania záujmov Európskej únie aj na pôde niektorých svetových organizácií.

Soňa Danová, Ján Plavčan, Martin Kabáč, Karol Šefčík

• Fedor Rosocha a súčasný generálny riaditeľ Úradovne OSN v Ženeve Michael Moller pri príležitosti otvorenia výstavy slovenského umeleckého sklára J. Zoričáka v priestoroch OSN v Ženeve.

• Dva zábery na rokovanie Konferencie o odzbrojení.

• Dole: sídlo Medzinárodného výboru Červeného kríža.

WHO – World Health Organization (Svetová zdravotnícka organizácia) je špecializovanou inštitúciou OSN, ktorá slúži zdravotníckym pracovníkom zo 192 krajín na výmenu poznatkov a skúseností. Sídli v Ženeve.

UNHCR – United Nations High Commissioner for Refugees (Úrad vysokého komisára pre utečencov) v Ženeve poskytuje ochranu utečencom v súlade so Ženevským dohovorom z roku 1951 a Newyorským protokolom z roku 1967. Monitoruje a analyzuje situáciu v dodržiavaní ľudských práv vo svete a podáva návrhy na ich riešenie.

ILO – International Labour Organization (Medzinárodná organizácia práce) v Ženeve je špecializovaná agentúra OSN zaoberajúca sa prácou. Vznikla v roku 1919 na parížskej mierovej konferencii ako autonómna organizácia, neskôr pričlenená k Spoločnosti národov. Jej stanovy tvorili XIII. časť Versaillskej zmluvy. Ústava bola v roku 1944 doplnená Filadelfskou deklaráciou, ktorá formulovala všeobecné ciele a zásady činnosti – zlepšenie pracovných podmienok, zmiernenie nezamestnanosti, aktivity proti zneužívaniu detí na prácu.

WTO – World Trade Organization (Svetová obchodná organizácia) v Ženeve sa zaoberá pravidlami obchodu medzi členskými krajinami s cieľom odstraňovania tarifných a netarifných prekážok v obchode. WTO má 161 členov.

Dana Coleová

Partnerstvo pre rozvoj

Rozvojový program Spojených národov (United Nations Development Programme, UNDP) bol založený v roku 1966 a je špeciálnou organizáciou OSN. V súčasnosti UNDP pôsobí vo viac ako 170 krajinách, kde sa zameriava na odstraňovanie chudoby, nerovností a exklúzie. Hlavné tri oblasti pôsobenia zahŕňajú udržateľný rozvoj, budovanie demokracie a mieru a akcieschopnosť pri reakcii na katastrofy a klimatické zmeny. Je to globálna sieť a jedna z najvýznamnejších aktivít mnohostrannej pomoci a spolupráce, ktorá pomáha krajinám pri tvorbe politik a budovaní inštitúcií a ľudských kapacít.

BUDOVANIE ROZVOJOVÝCH INŠTITÚCIÍ

Jedno z regionálnych centier UNDP sídlilo v Bratislave v období rokov 1997 – 2013. Zameriavalo sa na komunikáciu a realizáciu programov a projektov pre strednú a východnú Európu a krajiny Spoločenstva nezávislých štátov.

Vstupom do Európskej únie sa Slovenská republika zapojila do spoločného európskeho systému rozvojovej pomoci a stala sa súčasťou donorskej komunity. Hlavnými partnermi Slovenska pri budovaní mechanizmov, kapacít a rozvojových inštitúcií sa stal Rozvojový program OSN a Kanadská vládna rozvojová agentúra (CIDA). Práve na pôde UNDP Bratislava sa vytvoril funkčný a transparentný systém a s pomocou CIDA sa vybudovali potrebné ľudské a odborné kapacity, prostredníctvom ktorých sa slovenské organizácie mohli zapájať do projektov rozvojovej pomoci. V rokoch 2003 až 2008 pôsobil v UNDP Bratislava najväčší partnerský program pre rozvojovú spoluprácu Slovak-UNDP Trust Fund (Zvereňovaný fond Slovak-UNDP). V rámci tejto spolupráce fond disponoval finančnými prostriedkami vo výške 13,85 mil. USD, z čoho vyše 90 % tvorili príspevky zo štátneho rozpočtu SR (90,84 % MZVaZ SR, 7,71 % CIDA, 1,13 % Austrian Development Agency, 0,33 % North-South Centre of the Council of Europe).

PODPORA A PRENOS SKÚSENOSTÍ

Slovenské mimovládne organizácie, štátne inštitúcie a firmy, podieľajúce sa na realizácii rozvojových projektov podporených z prostriedkov fondu, pôsobili v rôznych krajinách a oblastiach. Najvýznamnejšie výsledky sa dosiahli v Afganistane, kde boli podporené projekty na vzdelávanie žien a posilnenie ich postavenia v spoločnosti; v Keni využili pomoc pri budovaní sebestačných lokálnych komunit; vo východoeurópskych krajinách smerovala podpora na rozvoj think-tankov a budovanie kapacít mimovládnych organizácií; v krajinách strednej Ázie, Balkánu a v Mon-

golsku sa realizovali projekty na prenos technológií a posilňovanie miestnych komunit; na Slovensku sa podpora orientovala na projekty rozvojového a globálneho vzdelávania na všetkých stupňoch vzdelávacieho systému.

Po vzniku Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu v roku 2007, UNDP a MZVaEZ SR rozšírili svoju vzájomnú spoluprácu prenosom slovenských skúseností a know-how z obdobia transformácie a vstupu do EÚ prostredníctvom krátkodobých aktivít (odborné konzultácie, študijné cesty, tréningy zamerané na konkrétne oblasti, s cieľom budovať kapacity štátnych inštitúcií v partnerských krajinách). Okrem toho pokračovalo budovanie kapacít pre oblasť rozvojovej pomoci, v spolupráci s mimovládny sektorom boli prijaté nové stratégie (Program vysielania dobrovoľníkov a expertov do rozvojových krajín) a položené základy pre systém monitorovania a evaluácie rozvojových projektov a programov.

SR SÚČASŤOU DONORSKEJ KOMUNITY

V roku 2009 sa do spolupráce s UNDP zapojilo Ministerstvo financií SR s programom Verejné financie pre rozvoj, ktorého cieľom je prispieť k reforme verejných financií v Čiernej Hore a Moldavsku. Realizácia tohto programu, ktorý je súčasťou rozvojovej pomoci SR, je naplánovaná do roku 2016 a boli naň vyčlenené prostriedky vo výške viac než tri milióny dolárov. Je zameraný na budovanie kapacít, tvorbu východísk pre úspešné uskutočňovanie reforiem, šírenie verejného povedomia o vzťahu medzi správnym riadením verejných financií a znižovaním chudoby, rozvojom a sociálnou inklúziou.

Rozvojový program OSN významnou mierou prispel k zmene našej krajiny z prijímateľskej na prispievateľskú a jej zaradeniu sa do komunity európskych donorských krajín. Napriek presídleniu Regionálneho centra UNDP z Bratislavy do Istanbulu, spolupráca so Slovenskom pokračuje v rámci komplexného projektu Slovak Republic – UNDP Partnership for Results in the International Development Cooperation (Partnerstvo Slovenskej republiky a UNDP pre výsledky v medzinárodnej rozvojovej spolupráci, 2014 – 2016), ktorého cieľom je využiť skúsenosti zo spolupráce v prioritných krajinách Slovak Aid a budovať odborné kapacity Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu.

Zuzana Letková, Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu
Foto: Giacomo Pirozzi/UNDP.

Ako sa zamestnať v OSN

Dnešný globalizovaný svet ponúka občanom Slovenska viaceré možnosti zamestnať sa nielen doma v štátnej správe či súkromnej sfére, ale aj v zahraničí, v rámci EÚ, alebo aj na iných kontinentoch. O bezprecedentných možnostiach, ktoré majú dnešní mladí ľudia na štúdium a zamestnanie v rôznych sférach doma a v zahraničí, mohli generácie našich rodičov len snívať.

Samozerejme, nič neprichádza jednoducho a možnosti samé osebe nestačia. Na úspech je potrebné nielen štúdium, ale aj kontinuálny záujem o konkrétnu problematiku, keďže vývoj v akejkoľvek oblasti, na ktorú si spomenieme a kde by sme mali záujem pracovať, je dnes natoľko dynamický, že je niekedy problém „držať krok“ čo i len s rýchlosťou behu udalostí a ich sledovaním, nieto ešte s ich vyhodnocovaním, alebo zaujímaním stanovísk či názorov.

VÝZVA A CENNÁ SKÚSENOSŤ

Ktokoľvek sa rozhodne z rôznych dôvodov pracovať pre Organizáciu Spojených národov (OSN) a vo svojej snahe je napokon úspešný, bude pôsobiť v dynamickom, multikultúrnom, rýchlo sa meniacom, ale aj mimoriadne zaujímavom prostredí. Na samotnom Sekretariáte OSN v New Yorku je aktuálne zamestnaných takmer 6400 zamestnancov, nehovoriac už o regionálnych úradovniach OSN, ktoré sú roztrúsené po celom svete. Súčasní zamestnanci OSN na všetkých úrovniach reprezentujú všetkých 193 členských krajín OSN a majú rôznorodé vzdelanie a pracovné skúsenosti. Pracovať v takom prostredí je nielen výzvou, ale aj cennou skúsenosťou – človek má príležitosť lepšie pochopiť iné kultúry, hodnoty a to, ako fungujú ostatné krajiny a regióny na medzinárodnom poli.

Od vzniku OSN sa na túto globálnu organizáciu spolieha celý svet, najmä keď je potrebné riešiť vážne problémy v oblasti medzinárodného mieru, bezpečnosti, ľudských práv, humanitarnej pomoci, migrácie, rozvoja, či ekonomickej prosperity. Postupne sa preto vytvorila veľká rôznorodosť možností zamestnania v OSN. Pracovať pre OSN neznamena len akúsi administratívnu prácu. Naopak, byť zamestnaný v štruktúrach OSN znamená byť prítomný v najrôznorodejšom a najdynamickejšom pracovnom prostredí na svete.

VŠETKO NÁJDETE NA WEBE

Prvý krok, ktorý by mal záujemca o zamestnanie v OSN urobiť, je navštíviť webovú stránku <https://careers.un.org/lbw/Home.aspx>. Nájde na nej podrobný návod, ako si vytvoriť prihlášku, aký je proces podania prihlášky, ako aj zoznam aktuálne otváraných pozícií spolu s požiadavkami na konkrétne miesta. Prihlášku si môže podať priamo z webovej stránky.

Okrem toho sa na zmienenej webovej stránke nachádzajú komplexné informácie pre mladých ľudí do 32 rokov, ktorí môžu absolvovať tzv. Program pre mladých profesionálov (Young Professionals Programme – YPP). V praxi ide o absolvovanie tzv. národných skúšok pre mladých profesionálov, ktoré prebiehajú každoročne vo viacerých metropolách sveta a od roku 2011 každoročne aj v Bratislave na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Záujemca o účasť na národných skúškach YPP musí okrem veku do 32 rokov spĺňať aspoň vysokoškolské

školenie 1. stupňa (najmenej stupeň bakalár/Bachelor) v jednej z tematických oblastí, v ktorých sa uskutočňujú skúšky.

Tematické oblasti sa každý rok menia. Po absolvovaní písomnej časti skúšky najlepších uchádzačov pozýva Sekretariát OSN na interview a ak dopadne úspešne, uchádzačovi ponúkne zamestnanie s minimálne dvojročným kontraktom, s možnosťou predĺženia. Väčšinou ide o posty na tzv. „entry level“ a môže ísť aj o pozíciu v bezpečnostne zložitom teritóriu mimo Európy, či Severnej Ameriky. Pokiaľ sa takýto jednotlivec nedá odradiť ani náročnosťou prostredia a zvládne túto profesionálnu výzvu, má veľkú šancu postúpiť v kariére v OSN ďalej.

SKÚŠKY SA DAJÚ OPAKOVAŤ

Dobrou správou je, že prípadný jednorazový neúspech v národných skúškach OSN pre mladých profesionálov neznamena, že uchádzačovi je znemožnené ďalej sa zaujímať o zamestnanie v štruktúrach OSN. Naopak, národné skúšky môže opätovne absolvovať nasledujúci rok. Skutočnosť, že uchádzač o zamestnanie v OSN „neprešiel“ národnými skúškami OSN pre mladých profesionálov, ho nijakým spôsobom nediskvalifikuje z možnosti podať prihlášku o zamestnanie v OSN aj priamo. Jestvujú viaceré prípady, kedy bol aj takýto uchádzač úspešný a dodnes pracuje v štruktúrach OSN.

Každá medzinárodná organizácia systému OSN (napr. FAO, ILO, OHCHR, ITU, UNODC, UNFPA a pod.) má aj vlastný webový portál, na ktorom priebežne uverejňuje informácie o nových otvorených pozíciách, na ktoré sa dá prihlásiť aj priamo. Za mimoriadne dôležitú časť prihlášky sa štandardne považuje motivačný list, v ktorom uchádzač o zamestnanie v OSN prezentuje svoje silné stránky (dosiahnuté vzdelanie, špecifické pracovné skúsenosti, jazykové znalosti a pod.), ako aj dôvody, pre ktoré sa rozhodol uchádzať práve o konkrétnu pozíciu. V niektorých prípadoch je potrebné priložiť aj odporúčanie z univerzity (ak uchádzač ešte nebol zamestnaný), alebo od predchádzajúceho zamestnávateľa.

SLOVÁCI V ŠTRUKTÚRACH OSN

Na záver je potrebné konštatovať, že počet záujemcov o zamestnanie v štruktúrach OSN ďaleko prevyšuje počet ponúkaných pracovných pozícií. Aj napriek tejto skutočnosti by som odporúčal ambicióznym a adekvátne vzdelaným najmä mladým ľuďom, aby sa nebáli tejto výzvy a nenechali sa odradiť aj prípadným prvotným neúspechom. Viacerí úspešní občania Slovenska, ktorí pôsobili a dodnes pôsobia aj na významných postoch v štruktúrach OSN, sú dôkazom, že zamestnať sa v OSN je možný a dosiahnuteľný cieľ.

Anton Frič
Foto: Shutterstock.

Slovák, ktorý uspel v OSN

Otto Guštafík je možno mediálne menej známy, ale o to úspešnejší Slovák, ktorý v súčasnosti pracuje v „centre diania“ Organizácie Spojených národov v New Yorku. Aj jeho príbeh v OSN je dôkazom, že ak má jednotlivec silnú vôľu a záujem o medzinárodné dianie, podporené štúdiom, úspech v podobe zamestnania sa v medzinárodných štruktúrach je realistickou metou.

POSTUP NA KARIÉRNOM REBRÍČKU

Po interných skúškach v roku 1999 prešiel na funkciu Political Affairs Officer (P4) do ESOSOC (Hospodárska a sociálna rada OSN) Affairs Branch, DGACM. Neskôr bol povýšený na Senior Political Affairs Officer (P5), keď pracoval ako tajomník funkčných komisií ECOSOC, najmä Komisie pre sociálny rozvoj, Výboru pre mimovládne organizácie, Komisie pre populáciu a rozvoj, Štatistickej komisie, Komisie pre vedu a technológiu pre rozvoj a Komisie pre postavenie žien. Jeho hlavnou úlohou bolo procedurálne pripravovať a zabezpečovať zasadnutia a poskytovať asistenciu predsedovi a byru. Každodenne zodpovedal za zabezpečenie technicky a procedurálne správneho priebehu zasadnutí, voľbu predsedu a byra, prijatie programu práce, priebeh všeobecnej rozpravy a panelovej diskusie, rokovanie o rezolúciách, ako aj ich správne prijatie hlasovaním alebo konsenzom.

Vrcholom doterajšej kariéry Otta Guštafíka bolo dosiahnutie funkcie „Secretary of the Main Committee of the General Assembly“ (tajomník hlavného výboru Valného zhromaždenia OSN). Štyri roky pôsobil ako tajomník 3. hlavného výboru Valného zhromaždenia OSN, kde sa rokuje najmä o ľudských právach. V súčasnosti je tajomníkom 2. hlavného výboru Valného zhromaždenia OSN, ktorý rokuje o ekonomických a finančných záležitostiach.

CIT PRE POLITICKÉ PRIORITY

Delegáti, ktorí s Ottom Guštafíkom pracovali v rôznych výboroch a komisiách v OSN, oceňujú hlavne jeho diskretnosť a pružnosť pri riešení procedurálnych otázok počas zasadnutí. Ide najmä o situácie, ktoré si vyžadujú nielen znalosť pravidiel Valného zhromaždenia OSN, ale aj precedensov, zaužívaných praktík a procedúr OSN. V neposlednom rade je potrebný cit pre politické priority národných delegácií pri rokovaní, čo je niekedy najdôležitejším aspektom jeho práce. Ako tajomník Hlavného výboru Valného zhromaždenia OSN Otto Guštafík veľa krát asistoval predsedom ostatných zasadnutí pri náročných hlasovaniach, procesoch prijímania kontroverzných rezolúcií, alebo procedurálnych hlasovaniach, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou každého zasadnutia, či konferencie v OSN.

Anton Frič, Denisa Frelichová

• Zo zasadnutia ECOSOC, Otto Guštafík (druhý sprava).

Narodil sa v roku 1957 v Modre pri Bratislave. Už na základnej škole sa zaujímal o cudzie jazyky, keď navštevoval súkromné hodiny angličtiny, nemčiny a francúzštiny. Po maturite pokračoval v štúdiu jazykov a zahraničného obchodu na Vysoké škole ekonomickej (VŠE) v Bratislave. Tam si tiež prehĺbil vedomosti o ekonomickom a politickom dianí vo svete, o ktoré sa začal aktívne zaujímať ešte na strednej škole.

ÚSPECH V NÁROČNOM KONKURZE

Po ukončení štúdia začal v roku 1980 pracovať v Telexporte, exportnom odbore Slovenskej televízie v Mlynskej doline. Na starosti mal predaj vysielacích práv na slovenské televízne programy do západnej Európy, Severnej Ameriky a Severnej Afriky. Cenné skúsenosti získal aj na televíznych trhoch a festivaloch v Miláne, Cannes, Londýne, Moskve, či Prahe.

V rokoch 1983 – 1984 ho na odporúčanie Obchodnej fakulty VŠE pozvali na konkurz do „Professional category“ mladých kandidátov z Československa s ekonomickým alebo právnickým vzdelaním, ktorý organizoval Sekretariát OSN. Po písomných skúškach v Prahe komisia OSN v New Yorku spomedzi 40 odporúčaných kandidátov navrhla ôsmich na ústne pohovory. Napokon v roku 1984 vybrali štyroch kandidátov pre úradovne OSN v Ženeve, Viedni, pričom Otto Guštafík bol odporúčaný do New Yorku. Zaujímavosťou bolo, že všetci úspešní kandidáti v danom kole boli zo Slovenska.

ŠTAHOVANIE DO NEW YORKU

Po dvoch rokoch, v máji roku 1986, mu OSN ponúkla pozíciu „Programme Officer“ (P2) v Meeting Servicing Unit (Odbor Valného zhromaždenia OSN a manažmentu konferencií – Department for General Assembly and Conference Management, DGACM). S manželkou Andreou a trojročným synom Alexandrom sa preto presťahovali do New Yorku.

Počas práce v Meetings Servicing Unit a na Plánovacom odbore Otto Guštafík navrhol a realizoval zladenie konferenčných kapacít pre potreby zasadnutí šiestich hlavných výborov Valného zhromaždenia OSN s cieľom ich plynulého a efektívneho využívania. Za túto a iné zásluhy ho v roku 1994 povýšili do funkcie vedúceho Meetings Servicing Unit (P3). Vtedy už mal na starosti do 24 ľudí (počas Valného zhromaždenia OSN) a bol zodpovedný aj za prípravu a poskytovanie konferenčných a pridružených služieb pre všetky zasadnutia OSN v New Yorku. Súčasne veľa cestoval po svete na konferencie OSN a zasadnutia, kde bol zodpovedný za ich prípravu. Išlo najmä o metropoly ako Istanbul, Peking, Jokohama, Ženeva, Buenos Aires, Toronto, alebo ostrovné štáty Barbados, Jamajka, Papua Nová Guinea a Vanuatu.

Do Haagu som pricestoval koncom augusta v nezvyčajne pekný slnečný deň. To sa však onedlho zmenilo a naplnili sa tak tradičné predstavy o holandskom počasi. Rovnako ako ďalšie očakávania o Holandsku ako usporiadanej, efektívne fungujúcej krajine. Haag i ďalšie mestá, ktoré som mal za ten krátky čas možnosť vidieť, sú zaujímavou kombináciou rušného, pulzujúceho moderného veľkomesta a malebných historických zákutí, popretkávaných neodmysliteľnými kanálmi - grachtami. Jedno od druhého vzdialené doslova na dohodenie kameňom.

Návštevníkovi okrem záplavy cyklistov do očí hneď udrie veľmi intenzívne využívanie pôdy; neraz priamo v meste medzi domami sa pasú kravy či ovce. Pri hustote osídlenia približne 500 obyvateľov na kilometer štvorcový to inak ani byť nemôže. Holanďania si pôdu skutočne vážia. Viac ako 10 % územia si doslova vyvzdorovali od mora. Zvyšovanie hladiny morí v dôsledku topenia ľadovcov a globálne zmeny klímy nevnímajú ako abstraktný problém kdesi vo vzdialenej budúcnosti, ale ako veľmi naliehavú hrozbu, s riešením ktorej treba začať bezodkladne. Spomienky na takmer dve tisíce obetí záplav po pretrhnutí hrádzi v roku 1953 sú stále živé a varujú. Približne 20 % územia krajiny sa nachádza pod úrovňou mora (oficiálny holandský názov krajiny je „Nederland“, čo sa dá preložiť ako „nižná zem“) a ďalšia polovica územia má nadmorskú „výšku“ menej ako jeden meter. Možno preto Holanďania tak radi chodia do našich Tatier. Holandsko má ako pozostatok z histórie aj zámorské územia v Karibiku – Arubu a Sint Maarten s autonómnym štatútom a ostrovy Bonaire, Curacao, Sint Eustatius a Saba. Všetky sú veľmi obľúbenou destináciou nielen pre domáce obyvateľstvo.

Potvrdením veľmi intenzívneho využívania pôdy je skutočnosť, že po USA je Holandsko druhým najvýznamnejším exportérom poľnohospodárskych výrobkov na svete. Vyrába viac ako Nemecko, Francúzsko či Taliansko. A to všetko v nepriaznivých klimatických podmienkach. Dobrý príklad aj pre našich poľnohospodárov...

Holandsko nie je len významným obchodným centrom s najväčším európskym prístavom v Rotterdame, ale bez zveličovania hlavným mestom medzinárodného práva v celosvetovom meradle. Okrem Medzinárodného súdneho dvora – jedného zo šiestich hlavných orgánov OSN – v Haagu sídli Medzinárodný trestný tribunál, Medzinárodný súd pre Rwandu, Medzinárodný trestný tribunál pre bývalú Juhosláviu, Osobitný tribunál pre Libanon, Mechanizmus OSN pre medzinárodné trestné tribunály, Stály arbitrážny dvor, Haagska konferencia medzinárodného práva súkromného a ďalšie organizácie.

K medzinárodnému charakteru Haagu prispieva, že je sídlom EUROPOL-u (európsky policajný úrad podporujúci vzájomnú spoluprácu členských štátov EÚ v oblasti prevencie a boja proti závažným formám medzinárodného organizovaného zločinu) a EUROJUST-u (orgán EÚ zriadený na zvýšenie efektivity medzinárodnej justičnej spolupráce v trestných veciach medzi členskými štátmi). Svoje sídlo tu má tiež úrad Vysokej komisárky OBSE pre národnostné menšiny. Do povedomia širokej verejnosti sa po získaní Nobelovej ceny za mier v roku 2013 dostala inak pomerne málo známa Organizácia pre zákaz chemických zbraní OPCW, ktorej Technický sekretariát sa nachádza neďaleko nášho veľvyslanectva. Som rád, že aj Slovensko sa aktívne podieľa na jej činnosti výcvikom inšpektorov OPCW v zariadení v Zemianskych Kostoľanoch. Od mája 2016 nás čaká dvojročné pôsobenie vo Výkonnej rade OPCW.

Potvrdením vysokej technologickej a vedeckej vyspelosti Holandska je ďalšia medzinárodná organizácia so sídlom v Nordwijku – Európske stredisko vesmírneho výskumu a technológií ESTEC. Od roku 2015 sa na jeho činnosti podieľa Slovensko ako tzv. spolupracujúca krajina.

Holandsko si zvolilo za nový domov podľa odhadov približne 5 tisíc našich občanov. Mnohí prišli do krajiny študovať a neskôr tu ostali, ďalší prišli za prácou. Ich vekový priemer je pomerne nízky. A tak v septembri začali v Amsterdame a v Haagu prevádzku slovenská škôlka a škola. Zatiaľ iba raz za mesiac, uvidíme však, čo prinesie budúcnosť. Dôležité je, aby rodičia, ale najmä ich deti nestratili s domovinou kontakty a znalosť jazyka.

Napriek pomerne malej zemepisnej vzdialenosti sa zdá, že široká holandská verejnosť vie toho o Slovensku pomerne málo. Dúfam, a hodlám urobiť všetko preto, aby sa to zmenilo. Verím, že tomu prispieje aj spoločný výkon predsedníckej funkcie v Európskej rade počas nasledujúcich osemnástich mesiacov triom, zloženým z Holandska, Slovenska a Malty. Tak ako Holandsko nie sú iba tulipány, syr a dreváky, Slovensko nie sú iba Tatry a výroba áut.

Roman Bužek, veľvyslanec SR v Holandskom kráľovstve

• Fotografie z archívu R. Bužeka: Haag, slovenská škôlka, slovenský kultúrny festival.

MINISTERSTVO
ZAHRAŇIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Naše priority:

záujmy Slovenska a zdieľanie zodpovednosti

Predstavujeme nového štátneho tajomníka MZVaEZ SR

Ivan Korčok sa
narodil 4. apríla 1964
v Banskej Bystrici.
Je absolventom
Ekonomickej
univerzity v Bratislave
a postgraduálneho
štúdia na Inštitúte
medzinárodných
vzťahov Univerzity
Komenského.

Svoju profesionálnu kariéru začal v roku 1992 na Ministerstve medzinárodných vzťahov SR a potom na Ministerstve zahraničných vecí SR, kde zastával rad významných pozícií. V rokoch 1993 – 1996 bol vyslaný na Veľvyslanectvo SR v Nemecku, ako chargé d'affaires a.i. pôsobil v rokoch 1998 – 1999 vo Švajčiarsku. Odtiaľ prešiel na Misiu SR pri NATO do Bruselu, kde až do roku 2001 vykonával funkciu zástupcu vedúceho misie. Po návrate domov bol generálnym riaditeľom Sekcie medzinárodných organizácií a bezpečnostnej politiky MZV SR a v roku 2002 ho vymenovali za štátneho tajomníka. V tejto pozícii okrem iného pôsobil ako člen Európskeho konventu a vedúci delegácie SR pre prístupové rokovania do NATO. V roku 2005 bol vymenovaný za mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca SR v Nemecku. Po štyroch rokoch pôsobenia v Berlíne sa v roku 2009 stal veľvyslancom a Stálym predstaviteľom SR pri EÚ v Bruseli, kde zotrval až do polovice tohto roka. Od 1. augusta 2015 je štátnym tajomníkom MZVaEZ a splnomocnencom vlády SR pre predsedníctvo SR v Rade EÚ. Hovorí po anglicky a nemecky, je ženatý, má dvoch synov, zaujíma sa o šport a kulinárstvo.

Patrite ku kariérnym diplomatom, ktorí vzdelanie získali na domácej pôde. Čo vám pre túto profesiu dala škola a koľko ste sa toho museli doučiť sami?

Škola mi dala veľmi dobré základy najmä v oblasti medzinárodných vzťahov. Osobitne na začiatku 90-tych rokov bolo na tejto škole dobré, že sme mali zahraničných lektorov. A okrem toho mi škola dala tiež mnoho súčasných kolegov. Samozrejme, nasledovala prax, kde sa učíte základné diplomatické remeslo, a následne viac ako 20 rokov diplomatickej služby je permanentné získavanie vedomostí. Najviac v tomto smere mi dal môj päťročný pobyt v Bruseli na poste veľvyslanca SR pri EÚ. Tu bolo nevyhnutné ísť aj z hľadiska vedomostí a znalostí ďaleko za rámec klasickej zahraničnej politiky. V popredí tam boli najmä ekonomické otázky. Takže škola v kombinácii s praxou je to, o čo sa opieram aj dnes v mojej funkcii.

V slovenskej diplomacii pôsobíte od jej začiatku, prešli ste takpovediac všetkými, aj vysokými kariérnymi stupňami či už na ministerstve alebo v službe v zahraničí. Ktoré zo získaných poznatkov by ste radi využili vo vašej terajšej funkcii?

Moje súčasné poverenie je naozaj veľmi špecifické, a síce pripraviť slovenské predsedníctvo v Rade EÚ v 2. polroku 2016. Je špecifické tým, že vyžaduje veľmi cieleňú koordináciu a je tu veľa externých faktorov. Chcel by som využiť moje skúsenosti z Bruselu, kde som zažil fungovanie 12 predsedníctiev, a teda mám predstavu, ako také predsedníctvo má fungovať v praxi. Pre úspech predsedníctva je ďalej naozaj nevyhnutná súhra všetkých aktérov, a tu chcem využiť skúsenosti a znalosti slovenských rezortov, ktoré budú mať mimoriadne dôležitú funkciu a rolu pri výkone predsedníctva. A tretia vec, Brusel mi ukázal, že uspieť v tak komplexnej

agende, akou je európska politika, je možné len vtedy, ak sa nám podarí dať dokopy veľmi silný tím. Akokoľvek môžu byť individuálni hráči schopní, je nevyhnutné, aby bolo predsedníctvo vlastníctvom celej Slovenskej republiky.

Aktívne ste sa zúčastňovali na procese integrácie Slovenska do EÚ a NATO, ktorý nebol vždy prechádzkou ružovým sadom. Ktoré momenty vám utkveli v pamäti a prečo?

Jeden z najsilnejších momentov bol marec 1999. Vtedy som pôsobil na našom zastúpení pri NATO v Bruseli. Boli sme pozvaní na slávnostnú ceremóniu vztyčovania vlajok nových členov NATO, ktorými sa stali Česká republika, Poľsko a Maďarsko. Bol to pre nás veľmi ťažký moment, pretože Slovenská republika pri vstupe do NATO prvú príležitosť premeškala. Veľmi deprimujúci pocit a hlavne neistota, či a kedy príde pre nás druhá šanca. Nasledovalo veľmi zaujímavé obdobie nášho diplomatického úsilia prebudiť záujem spojencov o ďalšiu vlnu rozšírenia. O to väčšie bolo zadosťučinenie, keď v apríli roku 2004 vztyčovali v sídle NATO našu vlajku spolu s ďalšími šiestimi novými členskými krajinami Aliancie. Boli to dva veľmi silné momenty, ktoré podľa môjho názoru ovplyvnili zásadným spôsobom aj miesto Slovenskej republiky v medzinárodných vzťahoch na ďalšie obdobie.

Počas vašej diplomatickej kariéry ste dva razy pôsobili v Nemecku. Hovorí sa, že Nemecko považuje Slovensko v politickom zmysle za dobrého suseda. Vnímali ste to tiež tak a čím sme si to „zaslúžili“?

Náš vzťah s Nemeckom môžem hodnotiť na základe skúsenosti z mojich dvoch postov v tejto krajine, najprv na začiatku 90-tych rokov, a potom od roku 2005 na poste veľvyslanca. To, že nás Nemecko neprestalo vnímať ako suseda, je reakcia na rozdelenie Česko-slovenskej federatívnej republiky na začiatku roka 1993, kedy Spolková republika Nemecko chcela vyjadriť, že napriek tomu, že vznikli z jej vtedajšieho susedného štátu – Československa – dva nové nezávislé štáty, zostáva aj Slovensko pre Nemecko krajinou, ktorá je blízka, a s ktorou si Nemecko želá rovnako kvalitné vzťahy, aké predtým malo s bývalou česko-slovenskou federáciou. Nešlo o zásluhy z našej strany, ale bolo to silné posolstvo k nám v čase, kedy bolo rozdelenie ČSFR vnímané s istými obavami. Toto bolo intenzívne prítomné najmä počas môjho prvého pôsobenia v Bonne v rokoch 1993 – 1996. Podstatné je, že naše vzťahy s Nemeckom sa vyvinuli veľmi dobre v každej oblasti.

V poslednom čase sme svedkami meniaceho sa sveta – konflikt na Ukrajine, záchrana eurozóny, nekontrolovaný prílev migrantov, ohrozené schengenské hranice, to všetko sa deje práve pri vašom nástupe do funkcie. Čo považujete pre slovenskú diplomáciu za prioritné, ako sa má Slovensko správať v novej situácii?

Prioritou v dnešnom zložitom a dramatickom období v medzinárodných vzťahoch je mať jednoznačne zadefinované svoje vlastné záujmy. Týmto sa však celé úsilie len začína, pretože záujmy v dnešnom komplexnom svete nie je možné presadiť individuálne. Preto, tak ako vlastné záujmy, musíme mať na pamäti aj zodpovednosť, ktorú zdieľame s našimi spojencami v NATO a EÚ.

Najväčšou výzvou pre našu diplomáciu bude bezpochyby budúročné a historicky prvé predsedníctvo Slovenska v Rade Európskej únie. Prípravy sú už v plnom prúde. Na základe vašich skúseností máte nejaký „recept“ na úspešné zvládnutie tejto úlohy?

Z môjho pohľadu sú tri základné ingrediencie, ktoré patria do receptu na úspešne zvládnuté predsedníctvo. Päťdesiat a viac percent úspechu závisí od kvality a profesionálnej pripravenosti personálu. Do tohto investujeme v súčasnosti najviac a robíme všetko preto, aby túto obrovskú výzvu zvládli všetci tí, ktorí budú predsedníctvo aktívne vykonávať. Ďalších dvadsaťpäť percent tvoria dobre a realisticky nastavené priority nášho predsedníctva. Veľa predsedníctiev sa dostalo do ťažkej situácie, pretože v mnohom precenili svoje sily – priority boli nastavené príliš ambiciózne.

Je kľúčové mať na pamäti, že na záver vždy prichádza odpočet toho, čo ste konkrétne dosiahli. Preto je potrebná správna kalibrácia medzi ambíciami a realizmom. A tretou je priaznivý – najmä medzinárodný – kontext; to vám potvrdia všetky doterajšie predsedníctva. Každé predsedníctvo je vystavené neplánovaným situáciám, spomeniem veľmi konkrétne skúsenosti z predchádzajúcich rokov, kedy napríklad litovské predsedníctvo vôbec neplánovalo, že bude riešiť základné otázky bankovej únie; dnes je top témou luxemburského predsedníctva migračná kríza. Ak správne namiešame tieto ingrediencie – ľudia, správne priority – a budeme mať aj trochu priaznivý externý kontext, verím, že dosiahneme dobrý výsledok.

A ešte obligátnu otázku: kde by ste chceli vidieť slovenskú diplomáciu v horizonte piatich rokov, v roku 2020?

S ohľadom na to, čo sa deje vo svete a v našom bezprostrednom okolí si myslím, že slovenská diplomacia bude vystavená ešte väčším skúškam a budeme niesť ešte väčšiu zodpovednosť za presadzovanie záujmov Slovenskej republiky. Zároveň sa aj my diplomati pohybujeme v novom prostredí, ktoré je ovplyvnené aj takými fenoménmi, akými sú sociálne médiá, či rastúcim vplyvom nešťatných aktérov. Chcel by som vidieť službu, ktorá bude dynamická, ktorá sa dokáže prispôbiť novým trendom a výzvam. Musíme byť schopní jasne pomenovať, v čom sme stále ako diplomati pre štát nezastupiteľní. Preto sa slovenská zahraničná služba otvára témam, ktoré idú za horizont niekdajšej klasickej diplomacie – od klimatických zmien, energetiky cez branding krajiny, kultúrnu prezentáciu, až po ekonomickú dimenziu diplomacie.

Tomáš Borec

• Ivan Korčok v diskusii počas októbrového zasadnutia Rady pre všeobecné záležitosti EÚ.

• Rokovanie s rezortným partnerom Veľkej Británie, štátnym ministrom pre Európu Davidom Lidingtonom počas októbrovej cesty v Londýne.

Slovenská republika úspešne
završila ročné predsedníctvo
vo Vyšehradskej skupine, ktoré
bolo už naše štvrté v poradí.
Predsednícku štafetu sme v júli
odovzdali českým partnerom
s vedomím, že V4 takmer
25 rokov od svojho vzniku
ostáva v dobrej kondícii. Ako
medzinárodne rešpektovaná
štruktúra má jasne
zadefinované priority
a realizuje čoraz viac
konkrétnych projektov, ktoré
prinášajú úžitok krajinám
a obyvateľom celého regiónu.

• S partnermi (zľava) z Poľska (Grzegorz Schetyna), Maďarska (Péter Szijjártó) a ČR (Lubomír Zaorálek).

Posilnili sme úspešnú značku V4

- Podpis dohody, ktorou Kórejská republika poskytuje grant Medzinárodnému vyšehradskému fondu.
- Podpis dohody o zabránení dvojitého zdanenia s arménskym ministrom Edwardom Nalbandianom.

Slovenské predsedníctvo sa nieslo v znamení nášho hesla „Dynamický Vyšehrad pre Európu a svet“. Bilancia výsledkov hovorí sama za seba. Orgány štátnej správy usporiadali zhruba 140 podujatí na politickej a expertnej úrovni. Okrem troch prezidentských a premiérskych summitov pokračovala parlamentná spolupráca a na úrovni jednotlivých rezortov sme iniciovali 21 ministerských stretnutí.

Reputácia V4 silnie aj v očiach európskych a globálnych hráčov, ktorí prejavujú záujem o rozvoj politického dialógu s našimi krajinami. Na úrovni ministrov zahraničných vecí sme iniciovali 8 rokovaní v úspešnom formáte V4+. Pokračovali sme v medziregionálnom dialógu s krajinami západného Balkánu, Východného partnerstva a severských a baltských štátov (NB8).

Popri ďalších európskych partneroch (Nemecko, Francúzsko, Veľká Británia) sme formát V4+ rozšírili napríklad o Švajčiarsko, Kórejskú republiku a Turecko, čo prinieslo aj konkrétne výsledky. Južná Kórea a Švajčiarsko sa zaradili medzi aktívnych donorov Medzinárodného vyšehradskeho fondu (MVF). Balkánski partneri zintenzívnili snahu vytvoriť vlastný Západobalkánsky fond, inšpirovaný príkladom MVF v Bratislave. Dohoda o založení novej inštitúcie so sídlom v albánskej Tírane bola podpísaná v novembri 2015 počas pravidelnej ministerskej

schôdzky V4 + západný Balkán v Prahe.

Vzhľadom na aktuálny vývoj za našimi východnými hranicami sme spolu s partnermi iniciovali nový projekt, zameraný na prenos transformačných skúseností v reformných oblastiach, akými sú decentralizácia, energetika, občianska spoločnosť, vzdelávanie, či podpora podnikania. Štáty regiónu na čele so Slovenskom významne prispievajú k energetickej bezpečnosti Ukrajiny prostredníctvom reverzného toku plynu.

VÝZNAM V4 NA PÔDE EÚ RASTIE

Vyšehradska skupina si vybudovala povesť legitímneho a konštruktívneho partnera aj v rámci EÚ. Keď naše krajiny hovoria spoločným hlasom, európski partneri nás pozorne počúvajú a mnohí globálni hráči vnímajú V4 ako jeden celok.

V oblasti európskych záležitostí slovenské predsedníctvo koordinovalo spoločné pozície V4 k dôležitým európskym témam. Na Európskej rade v októbri 2014 krajiny V4 spoločne presadzovali právo na slobodnú voľbu energetického mixu. V koordinácii s Bulharskom a Rumunskom sme tiež aktívne obhajovali spoločné záujmy pri príprave klimatického balíčka EÚ (KEB 2030). Vzájomné prieniky sme dosiahli aj v iných aktuálnych témach ako sú energetická únia, digitálna agenda, Východné partnerstvo, či migrácia. Zaviedli sme pravidelné koordinačné

schôdzky pred zasadnutiami Európskej rady a iných formácií Rád (FAC, GAC) a záujem pokračovať v tomto trende deklarovali aj ďalšie predsedníctva.

Nadobudnuté skúsenosti dozaista zúročíme počas slovenského predsedníctva v Rade EÚ v druhom polroku 2016. Nie nadarmo predsedníctvo V4, ktoré koordinuje spoločné pozície štyroch krajín k európskym otázkam, pripravuje pozičné dokumenty a hľadá konsenzus v rozličných formátoch a situáciách, nazývame tzv. malým predsedníctvom. Predsednícka krajina v oboch prípadoch komunikuje s tretími partnermi, najmä z krajín Európskej únie a hľadá s nimi názorové prieniky k rôznym aktuálnym témam.

NOVÁ DYNAMIKA V SEKTOROCH

Spoločnú agendu sme posunuli vpred aj v rôznych oblastiach sektorovej spolupráce. Energetická bezpečnosť má pre V4 kľúčový význam, preto sme iniciovali vypracovanie analýzy spoločného hodnotenia rizík pre zásobovanie našich krajín plynom. V agende pravidelných stretnutí predstaviteľov ministerstiev dopravy nechýbala téma dobudovania chýbajúcej cestnej a železničnej infraštruktúry v kontexte paneurópskych koridorov (TEN-T).

Slovenské predsedníctvo sfinalizovalo dva strategické dokumenty o rozvoji obranných spôsobilostí - Akčný plán obrannej spolupráce V4 a Stratégiu V4 pre oblasť výcviku a cvičení. Podpisom technickej dohody sa završil proces budovania bojovej skupiny V4, ktorá bude už počas prvého polroka 2016 pripravená plniť úlohy v rámci európskeho krízového manažmentu. Do obrannej spolupráce sme pridali tému cezhraničných operácií. Rezorty obrany sa dohodli na dobudovaní právneho a technického rámca s cieľom posilniť spoločnú ochranu vzdušného priestoru.

Ako nový element do spolupráce V4 naše predsedníctvo vnieslo digitálnu agendu, ktorá silne rezonuje na európskej aj globálnej úrovni. Iniciovali sme zriadenie spoločnej pracovnej skupiny V4 na podporu inovačnej politiky a start-upov. Zorganizovali sme niekoľko tematických aktivít s cieľom spropagovať regionálne start-upy vo vzťahu ku globálnym investorom a získať spätnú väzbu k inovatívne zameraným projektom. Takým bolo napríklad podujatie We4Startups v americkom Palo Alto, kde bola prezentovaná aj možnosť vytvorenia spoločnej platformy krajín V4 v Silicon Valley.

Významným medzníkom bol podpis zmluvy o založení Vyšehradského patentového inštitútu. Nová inštitúcia sa zaradí medzi prestížne regionálne projekty, akými sú Európsky patentový úrad alebo Nordický patentový inštitút a bude prínosom pre činnosť kreatívnych vedcov, podnikateľov a študentov.

ÚČINNÁ PROPAGÁCIA AKTIVÍT

Jedným z našich cieľov bolo zvýšiť informovanosť o V4 vo vzťahu k širšej verejnosti. Slovenský verejnoprávny rozhlas a televízia odvysielali počas februára 2015 propagačnú kampaň a tematický videospot o slovenskom predsedníctve. Nedávnym podpisom memoranda o spolupráci sa verejnoprávne televízie a rozhlas krajín V4 zaviazali rozvíjať nové regionálne formáty, ako napríklad vyšehradský filmový deň. V oblasti verejnej diplomacie sme z titulu predsedníctva koordinovali prípravu už tretieho ročníka Vyšehradských cyklistických pretekov, ktoré majú potenciál stať sa úspešným regionálnym športovým formátom.

QUO VADIS, VYŠEHRAD ?

V4 ostáva z nášho pohľadu najstabilnejšou a najefektívnejšou regionálnou platformou v strednej Európe. Nie sme politický blok a preto nemusíme mať na všetko nevyhnutne rovnaké názory. Naďalej budeme pôsobiť ako voľné partnerské zoskupenie, kde sa záujmy jednotlivých krajín prekrývajú v mnohých oblastiach. Flexibilita a absencia byrokratických mechanizmov patria medzi najväčšie tromfy V4.

Vo februári 2016 oslávi Vyšehradská skupina štvrtstoročie svojej existencie. Bude to vhodný okamih na bilanciu doterajších výsledkov, ale aj zamyslenie sa nad výzvami, akým bude V4 čeliť v budúcnosti.

Hoci mnohí komentátori v minulosti opakovane prichádzali s tézami o možnom zániku V4, pravdou je skôr opak. Dá sa nám rozvíjať čoraz viac spoločných projektov a hlas krajín V4 je v Bruseli a inde vo svete počutý čoraz častejšie. Regionálna spolupráca zodpovedá snahám posilňovať princíp subsidiarity v Európe a riešiť problémy priamo tam, kde vznikajú. Krajiny V4 sú v pozitívnom zmysle „odsúdené“ k užšej spolupráci, ktorej benefity sa prejavujú v rozvoji prihraničných regiónov a posilňovaní medziľudských kontaktov. Trendom budúcnosti by malo byť, aby spoločné štátne hranice neboli prekážkou, ale naopak stimulujúcim faktorom pre rozvoj a integráciu stredoeurópskeho priestoru.

Peter Kormúth

• Otvorenie Vyšehradských cyklistických pretekov.

Kultúra a umenie pre Európu a svet

Slovenské predsedníctvo v Rade Európskej únie je jedinečnou príležitosťou na predstavenie slovenskej kultúry a umenia.

Kultúrno-spoločenská prezentácia je preto neoddeliteľnou súčasťou predsedníckych aktivít.

Jej gestormi sú rezorty diplomacie a kultúry.

Svoju spoluprácu v tomto smere spečiatili prijatím spoločného memoranda.

Dokument, ktorý podpísali podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák a minister kultúry SR Marek Maďarič, odštartoval prípravu konkrétnych umeleckých projektov, na ktorých budú oba rezorty spolupracovať. Ide o dovedna 29 projektov rôznorodého spektra: koncerty, folklórne vystúpenia, výstavy, prezentácia divadelného umenia, alebo filmové balíčky. Kľúčovým podujatím na Slovensku bude slávnostný otvárací koncert, ktorý sa uskutoční 1. júla 2016. Sprístupnený bude pútavou formou aj slovenskej verejnosti.

BALÍČKY KULTÚRNYCH PODUJATÍ

Jadrom kultúrno-spoločenskej prezentácie slovenského predsedníctva v zahraničí sú takzvané kultúrne balíčky na kľúč. Rozdelené sú do troch kategórií. Balíček typu A je určený pre krajiny Európskej únie (s dôrazom na mestá Brusel a Štrasburg), Nórsko a Švajčiarsko. Ide o najrozsiahlejší balíček, ktorého súčasťou je jedno koncertné vystúpenie z ponuky MK SR (napr. koncerty slovenskej opernej špičky, US Lúčnica, Bratislava Hot Serenaders, Slovenská filharmónia a iné), výstavný projekt z ponuky MK SR a/alebo MZVaEZ SR (napr. Slovakia GIFs, Slovenská gotika, panelová výstava Did you know? This is Slovakia a iné), filmový projekt z ponuky MK SR (balíček 10 filmov), informačné brožúry a publikácie. Ponuka zvyšných dvoch typov balíčkov je o niečo menej rozsiahla. Balíček typu B sa bude realizovať v mestách New York, Washington, Kyjev, Moskva

a Belehrad. Balíček typu C sa týka ostatných krajín.

Nad rámec týchto podujatí plánujeme v Bruseli slávnostný otvárací koncert v podaní Slovenskej filharmónie v kultúrnom centre Bozar. V januári 2016 sa uskutoční novoročný koncert predsedníckeho tria s hosťovaním umelcov z Holandska a Malty. Ďalšou súčasťou kultúrno-spoločenských aktivít budú prezentácie v inštitúciách EÚ, podujatia ako Focus Slovensko (zamerané na slovenskú divadelnú scénu, výstavy, alebo diskusné fóra), Slovensko – bohatstvo v rozmanitosti, tradície a súčasnosť a ďalšie projekty.

NAŠE UMENIE OSLOVÍ BRUSEL

Vlajkovou loďou vizuálnej prezentácie slovenského predsedníctva v zahraničí bude inštalácia v budove Justus Lipsius, bruselskom sídle Rady Európskej únie. Je miestom pracovných stretnutí zástupcov členských krajín Európskej únie od expertnej po najvyššiu úroveň. Dielo má spoločne s vizuálnou identitou a logom nášho predsedníctva sprostredkovať vlastnosti a hodnoty Slovenska, ktoré chceme počas výkonu predsedníctva komunikovať. Verejnú výzvu na predloženie projektov umeleckej úpravy priestorov v budove Justus Lipsius zverejnilo MZVaEZ SR 31. júla 2015. Svoje návrhy mohli odborníci z oblasti umenia, architektúry a grafického dizajnu predkladať do konca októbra tohto roka a tak sa aktívne zapojiť do príprav slovenského predsedníctva v Rade EÚ.

Robert Zolák
Foto: Kristína Spišáková.

Vyškolenie tisícky úradníkov zaplatí EÚ

Slovensko bude predsedáť Rade Európskej únie od júla do decembra roku 2016. Na to, aby túto úlohu úspešne zvládlo, je nevyhnutná dôsledná, včasná a komplexná príprava štátnej správy. Pre vytvorenie expertných kapacít zo vzdelaných a kvalifikovaných odborníkov vznikol ucelený program vzdelávania v ústredných orgánoch štátnej správy a inštitúciách.

Požiadavky na odbornosť zamestnancov, ktoré stanovila vláda, sa premietli do úloh pre MZVaEZ, ako aj pre ostatné orgány štátnej správy a inštitúcie formou niekoľkých strategických a plánovacích dokumentov.

ODBORNOSŤ, KOMUNIKÁCIA, JAZYKY

MZVaEZ ako koordinátorovi Slovenského predsedníctva v rade EÚ (SK PRES 2016) vyplýva povinnosť zabezpečiť vzdelávací proces zamestnancov aj z materiálu, ktorý schválila vláda SR 1. augusta 2012 pod názvom „Príprava na predsedníctvo v Rade Európskej únie v roku 2016 – základné východiská a aktuálne priority“. V súvislosti s touto úlohou vláda prijala materiál s názvom „Národný program vzdelávania zamestnancov štátnej správy pre potreby predsedníctva SR v Rade Európskej únie v roku 2016“. Definuje základné parametre komplexného vzdelávania zamestnancov vybraných orgánov štátnej správy a inštitúcií zapojených do výkonu SK PRES 2016. Z existujúcich dokumentov vyplýva, že vedomosti a zručnosti cieľovej skupiny treba doplniť v týchto troch oblastiach:

- Odborná príprava, zameraná na komplexný prehľad o inštitúciách EÚ, ich vzájomných vzťahoch, mechanizmoch fungovania a zaužívaných spôsoboch komunikácie v súvislosti s výkonom predsedníctva v Rade EÚ.
- Špecifická príprava, zameraná na získanie a rozvoj zručností potrebných v komunikácii a pôsobení v prípravných orgánoch Rady EÚ.
- Jazyková príprava v najpoužívanejších jazykoch v rámci inštitúcií EÚ, s dôrazom na odbornú terminológiu, týkajúcu sa problematiky EÚ.

REALIZÁCIA NÁRODNÉHO PROJEKTU

Formálna realizácia národného projektu s názvom „Zvýšenie kvality výkonu zamestnancov štátnej správy v oblasti agendy EÚ – príprava na predsedníctvo SR v Rade EÚ“ sa začala 1. marca 2014 a trvať bude do 31. decembra 2015.

Národný projekt je financovaný formou nenávratného finančného príspevku z Európskeho sociálneho fondu (ESF) v celkovej výške 1 672 116 eur. Riadiacim orgánom tohto projektu je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Cieľom projektu je vyškoliť cca 1000 zamestnancov štátnej správy v troch oblastiach prípravy na výkon SK PRES:

- Inštitucionálno-procedurálna príprava – prehľad inštitucionálneho usporiadania a fungovania EÚ, predsedníctva EÚ a jeho úloh, rozhodovacích procedúr a legislatívy v rámci EÚ.
- Tréning komunikačných, prezentačných a negociačných zručností a schopností viesť rokovania používané v prostredí EÚ – nácvik a zdokonalenie zručností pre prípravu na vedenie rokovaní prípravných orgánov Rady EÚ a príprava na komunikáciu a prácu v prostredí Rady EÚ.
- Jazykové vzdelávanie – anglický a francúzsky jazyk, vrátane odbornej terminológie, týkajúcej sa problematiky EÚ.

CIEĽOVÉ SKUPINY

Vzdelávanie je určené prednostne pre tieto špecifické okruhy zamestnancov, pripravujúcich sa na výkon SK PRES 2016:

- I. Výkonná časť predsedníckeho korpusu (predsednícky korpus zahŕňa osoby bezprostredne zapojené do výkonu SK PRES) – predsedovia prípravných orgánov Rady EÚ (pracovných skupín a pod.) a ich náhradníci.
- II. Podporná časť predsedníckeho korpusu – experti, koordinátori na národnej úrovni.
- III. Ostatní zamestnanci (zamestnanci vybraných orgánov štátnej správy a inštitúcií, ktoré budú zapojené do výkonu SK PRES 2016, ako napríklad hovorcovia a tlačoví tajomníci, asistenti a stážisti, styční úradníci a stály sprievod delegácií, zamestnanci s pôsobnosťou v oblasti medzinárodných vzťahov, ktorí sa budú nepriamo podieľať na výkone SK PRES, administratívno-technický personál a ostatní zamestnanci).

Tieto okruhy zamestnancov cieľovej skupiny pozostávajú zo zástupcov 28 vybraných orgánov štátnej správy a inštitúcií, ktorých zamestnanci sa buď už v súčasnosti zúčastňujú na rokovaní prípravných orgánov ako zástupcovia SR (nie predsedovia), alebo sa na svoju úlohu budú pripravovať. Výkon predsedníckych úloh spočíva najmä v predsedaní prípravným orgánom Rady EÚ (pracovným skupinám, výborom, a pod.). To kladie zvýšené nároky na komplexnú odbornú aj jazykovú prípravu zamestnancov, s osobitným zreteľom na jadro predsedníckeho korpusu nielen na Stálom zastúpení SR pri EÚ v Bruseli, ale aj v jednotlivých vybraných orgánoch štátnej správy a inštitúciách, kde bude potrebné zabezpečiť a pripraviť nevyhnutné personálne kapacity.

DLHODOBÝ PRÍNOS VZDELÁVANIA

Po ukončení aktivít projektu očakávame výsledky, ktoré budú mať dopad v rôznych rovinách. Hlavným očakávaným výsledkom sú kvalitné výkony zástupcov SR pri vykonávaní predsedníctva v Rade EÚ, čo umožní napredovanie v plnení úloh, stanovených v pláne práce Rady a predsedníckeho tria. Následne to vytvára predpoklad, že SR môže svoje skúsenosti z prípravy a výkonu predsedníctva v Rade EÚ odovzdávať ďalším krajinám a vytvárať pozitívny príklad.

MZVaEZ v nadväznosti na tento projekt, a v súvislosti s prípravou a samotným výkonom SK PRES 2016, predpokladá prípravu ďalších projektov, čo však už bude spadať do nasledujúceho programovacieho obdobia. Po ukončení aktivít projektu bude MZVaEZ pokračovať v rozvíjaní vedomostí a zručností, nadobudnutých počas realizácie projektu, s cieľom skvalitňovať výkon svojich zamestnancov. Aktivita realizovaná v rámci projektu pomôžu prehĺbiť vedomosti zamestnancov orgánov štátnej správy a inštitúcií o EÚ, ako aj zvýšiť záujem o prácu v inštitúciách EÚ a úspešnosť kandidátov vo výberovom procese na jednotlivé posty v EÚ. To presahuje záujem samotného rezortu a spadá pod vyššie ciele, stanovené pre SR ako členský štát EÚ.

Michal Greňo

Projekty na podporu ekonomickej diplomacie

V ére postupujúcej globalizácie sa výrazne zvyšuje miera významu ekonomickej diplomacie. Preto MZVaEZ SR prišlo s novou iniciatívou – vytvorilo schému na jej podporu. V auguste tohto roka vypísalo mimoriadnu, rozpočtovo efektívnu výzvu na predkladanie návrhov projektov, s cieľom napomôcť presadzovanie obchodno-ekonomických záujmov Slovenskej republiky a jej jednotnú prezentáciu v zahraničí.

Kritériá na posudzovanie projektov boli postavené na veľmi vysokej úrovni. Z 22 kvalitne spracovaných projektov bolo schválených 15 projektov v hodnote 50-tisíc eur.

Projektová schéma na podporu ekonomickej diplomacie je aktívny nástroj MZVaEZ SR, určený pre veľvyslanectvá a generálne konzuláty SR v zahraničí. Jej prostredníctvom chce ministerstvo výrazným spôsobom prispievať k posilňovaniu konkurenčnej schopnosti slovenskej ekonomiky – realizáciou projektov ekonomickej diplomacie, zameraných na aktivity veľvyslanectiev spojené s podporou obchodných a investičných aktivít slovenských firiem pri ich vstupe na zahraničné trhy, na aktivity veľvyslanectiev spojené s podporou prílevu zahraničných investícií do SR, rozvoja medzinárodnej spolupráce v oblasti vedy, výskumu a inovácií a presadzovania ich výsledkov do praxe slovenských podnikateľských subjektov.

Jednotlivé veľvyslanectvá SR si mohli vybrať zameranie svojich projektov podľa vopred navrhnutých zameraní. Medzi hlavné odporúčania smerovania projektov patrilo:

- organizovanie podnikateľských misií ako súčasť oficiálnych návštev najvyšších ústavných činiteľov SR do krajín potenciálnej obchodnej a investičnej realizácie,
- organizovanie inovačných fór, medzinárodných konferencií, seminárov na podporu medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu a inovácií,
- kooperačné B2B podujatia slovenských a zahraničných firiem a investičné semináre s potenciálnymi zahraničnými investormi,
- účasť na významných výstavách a veľtrhoch v perspektívnych teritóriách.

Íšlo o prvú iniciatívu takéhoto druhu a kritériá na posudzovanie projektov boli postavené na veľmi vysokej úrovni. Na posúdenie bolo predložených celkom 22 kvalitne spracovaných projektov, z ktorých bolo na realizáciu schválených 15 v úhrnnej hodnote 50-tisíc eur.

Napríklad Veľvyslanectvo SR v Helsinkách uspelo s projektom zriadenia Slovenského inovačného styčného úradu Slovak Innovation Liaison Office – SILO vo Fínsku. Jeho cieľom je zapájanie slovenských inštitúcií do spoločných európskych projektov, ale aj iných bilaterálnych projektov pri budovaní spoločných vedeckých parkov, centier výnimčnosti a iných technologických inštitútov.

„Rozvoj spolupráce so SOFIA TECH PARK“ je názov projektu, ktorý vytvorí pre slovenské akademické a podnikateľské subjekty jedinečnú možnosť prezentovať sa smerom k bulharským i zahraničným partnerom a stretávať sa s nimi na priamych rokovaniach v oblastiach informačnej bezpečnosti, potravinárstva, vied o živých organizmoch, v biotechnológiách a v automobilovom priemysle.

Projekt Veľvyslanectva SR v Berlíne zasa umožnil prítomnosť slovenských start-upistov na konferencii „Growth Company Forum“ v Berlíne za účasti prezidenta SR Andreja Kisku. Berlín je v oblasti start-upov na treťom mieste v Európe,

a teda vhodným miestom na získavanie potrebných skúseností.

Na základe pozitívneho ohlasu zo strany veľvyslanectiev i podnikateľskej sféry na projektovú schému, MZVaEZ SR plánuje v tejto iniciatíve, v závislosti od rozpočtových možností rezortu, pokračovať aj v nasledujúcom roku.

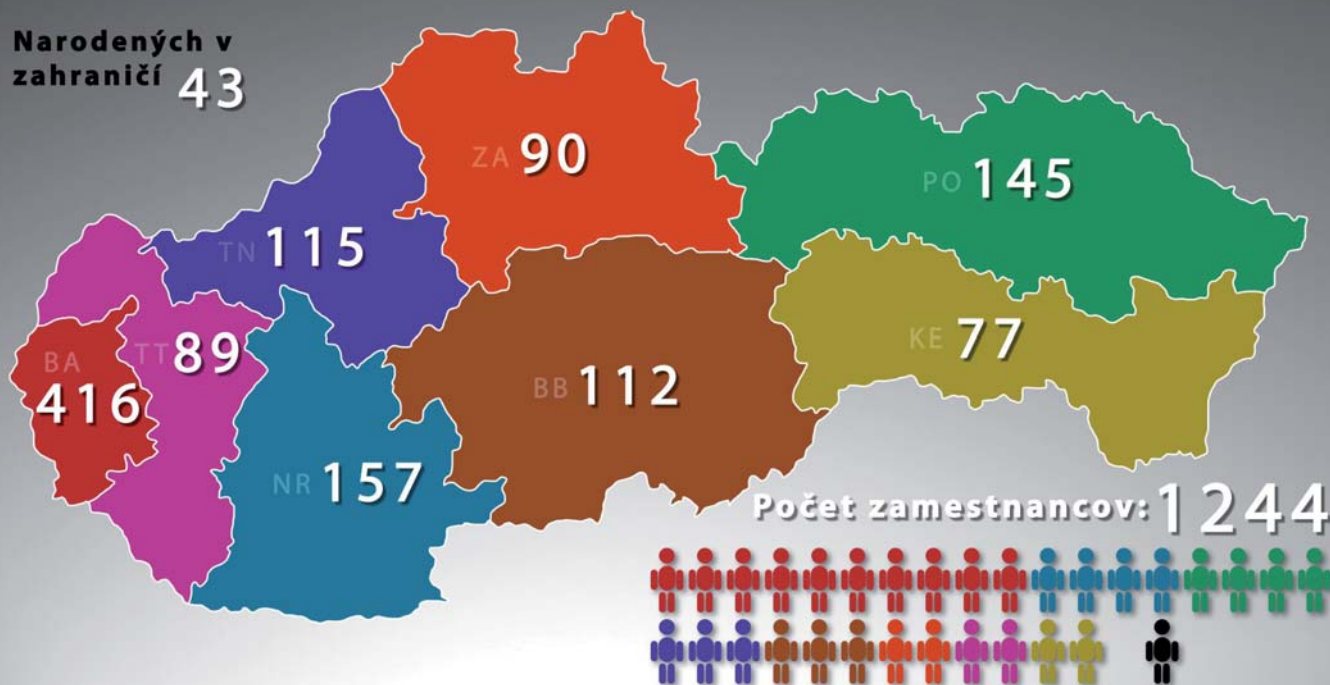
Dagmar Urbanová

- Prezident SR Andrej Kiska na berlínskom podujatí Growth Company Forum, 15. októbra 2015. Zdroj fotografie: Facebook.
- Ilustračná fotografia hore: Shutterstock.

- Aj fínske SILO otvoril prezident SR Andrej Kiska. Zdroj fotografie: Facebook.

Narodených v zahraničí 43

Zdroj: OSUR, MZVaEZ SR.

Kde sa narodili naši zamestnanci?

Najviac v Bratislave

Svojho času ešte na Federálnom ministerstve zahraničných vecí v Prahe koloval nasledujúci vtíp: „Prosím, dovolal som sa správne na MZV?“ Prostá odpoveď znela: „Ta, že?“ Na slovenskom rezorte zahraničia sa však niečo podobné povedať nedá. Skôr by platilo: „z Blavy, že?“ Podľa najnovších údajov sa viac ako jedna tretina (takmer 34 percent) zamestnancov rezortu narodila v Bratislavskom kraji. Iste prekvapí, že na druhom mieste je Nitriansky kraj s takmer 13 percentami. A až na treťom mieste skončil Prešovský kraj s necelými 12 percentami zamestnancov, pracujúcimi v našom rezorte. S počtom 9 percent (a malým rozdielom v prospech ľudí z Považia) ďalšie priečky obsadili

Trenčiansky a Banskobystrický kraj. Len o niečo viac ako 7 percent ľudí má rodisko v Žilinskom a Trnavskom kraji. A kde skončili rodáci z Košického kraja? V rámci Slovenska na poslednom mieste – s počtom, ktorý pokrýva len 6,2 percenta všetkých zamestnancov rezortu. Dobré, môžeme špekulovať, ale ani celkový súčet „Východniarov“, teda Košičanov a Prešovčanov ($6,2 + 12 = 18,2$) Bratislavský kraj „neprebije“. Pre zaujímavosť dodávame, že necelé štyri percentá našich pracovníkov má rodisko mimo Slovenska, prevažne v Českej republike.

Juraj Tomaga

(autor článku pochádza zo Žilinského kraja)

Tipli by ste si, že väčšina zamestnancov nášho ministerstva pochádza z východného Slovenska?

Podpredseda vlády
a minister
zahraničných
vecí a európskych
záležitostí SR
Miroslav Lajčák

„Nad tým som nikdy takto nerozmýšľal a je to úplne jedno pokiaľ všetci ťaháme za jeden povraz.“ :-)

Viete, že slovenská diplomacia má:

- Zastupiteľské úrady na úrovni veľvyslanectiev, sídliace v metropolách 63 štátov sveta a že niektorí vedúci týchto úradov sú akreditovaní ešte v ďalších 132 štátoch, kam podľa potreby dochádzajú?
- Styčný úrad v kosovskej Prištine, ktorý funguje ako pobočka Zastupiteľského úradu SR v Srbsku?
- Slovenský ekonomický a kultúrny úrad v Tai Pei na Taiwane?
- Stálu delegáciu pri NATO a Stále zastúpenie pri EÚ – obidve v Bruseli?
- Päť stálych misií – pri OSN v New Yorku a Ženeve, pri medzinárodných organizáciách vo Viedni, pri OECD v Paríži a pri Rade Európy v Štrasburgu?
- Osem generálnych konzulátov – v New Yorku, Šanghaji, Sankt Peterburgu, Istanbuli, Mníchove, Krakove, Užhorode a Békešskej Čabe?
- Slovenské inštitúty v Paríži, Ríme, Moskve, Berlíne, Varšave, Budapešti, Viedni a Prahe?
- Diplomacké zastúpenie aj v krajinách s takými exotickými názvami, ako sú napríklad Republika Marshallových ostrovov, Nauruská republika, Federácia Svätého Krištofa a Nevisu, Komorská republika, Mikronézske federatívne štáty a v ďalších?

Slovensko na prestížnych miestach Rakúska

Bratislava a Viedeň,
dve metropoly vo
vzťahu dvojčiek,
sú od seba vzdialené
necelých 60 km,
po Dunaji 75 minút
plavby. Každopádne
je táto blízkosť
a takmer príbuzenský
vzťah Slovenska
a Rakúska pre
Slovenský inštitút
vo Viedni dostatočne
silnou výzvou vytvoriť
miesto, kde vznikajú
projekty spájajúce
mestá Rakúska
a Slovenska
do mnohých kultúrno-
spoločenských
podujatí.

• Hore: Slávnostný koncert „Under My Spell“ k 25. výročiu Nežnej revolúcie v Dóme sv. Štefana vo Viedni so sopranistkou Adrianou Kučerovou, skladateľom a dirigentom Oskarom Rózsom, orchestrom a zborom Viva Musica.

Naše vzájomné vzťahy nabrali v ostatnom období „nový dych“. Slovenské umenie predstavujeme pred niekoľkotisícovým publikom na najprestížnejších miestach Rakúska.

SLOVENSKO V SRDCI VIEDNE

Na najznámejšom mieste Viedne, v Dóme sv. Štefana, bolo v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR po prvý raz uvedené súčasné slovenské hudobné dielo – kantáta „Under My Spell“ Oskara Rózsua so svetoznámu sopranistkou Adrianou Kučerovou. Oslávili sme ním 25. výročie „nežnej“ revolúcie. V spolupráci s Veľvyslanectvom SR v Rakúsku sme do roku nášho predsedníctva v krajinách Vyšehradskej skupiny vstúpili „Koncertom V4“ v Hofburgkapelle, kde sme už predtým na vianočnom koncerte v roku 2013 predstavili najpopulárnejšiu slovenskú skupinu Fragile.

V barokovej sále Starej viedenskej radnice odznel koncert na počesť profesorčky Evy Blahovej, ktorej prišlo zaspievať dvanásť operných hviezd z deviatich krajín EÚ. Výstavu fotografií a knižných publikácií v celoživotnej prezentácii diela Rudolfa Schustera „Ako prameň života“ prišiel do Innsbrucku v apríli tohto roku otvoriť spolkový prezident Rakúska Heinz Fischer.

Slovenský inštitút sa nachádza v srdci Viedne, ulica patrí k najfrekventovanejším a zároveň najnavštevovanejším miestam najmä pešími návštevníkmi, a tak náš výklad slúži na propagáciu základných priorít a prezentáciu našej kultúry s identifikáciou našej štátnosti. Vstupná recepcia inštitútu je zariadená ako malá kaviareň, ktorá poskytuje útulný priestor na prečítanie si nášho programu, tlačie a slovenských propagačných materiálov. Jej steny, ako aj samotný výklad, tvoria „Kunstfoyer a Fenster-

galerie“, ktoré vznikli v spolupráci s VŠVU v Bratislave a prezentujú najlepšie práce slovenských študentov.

SADOVSKEJ OBRAZ „ZAHALIL“ VEŽU

V Rakúsku má Slovensko päť honorárnych konzulátov, ktoré sídlia v hlavných mestách spolkových krajín – v Innsbrucku, Salzburgu, Grazi, Eisenstadte a Linzi. Sú miestom konania množstva festivalov a ich potenciál využívame na propagáciu slovenskej kultúry – prezentáciu Košíc ako hlavného mesta Európskej kultúry 2013 sme organizovali v Linzi, výstavy A. F. Kollár – slovenský Sokrates, Dvestoročnica Ľudovíta Štúra, ako aj Koncert dvoch konzervatórií v Eisenstadte, výstavu Rudolfa Schustera v Innsbrucku, a plánujeme ďalšie.

Viedeň žije bohatým kultúrnym životom, koncipovanými týždňami módy, dizajnu, výstavami vo významných galériách, knižnými veľtrhmi. V rámci Vienna Fashion Week sa s podporou Slovenského inštitútu po tretí raz predstavili mladí slovenskí módní tvorcovia v prestížnych priestoroch MuseumsQuartier, na Vienna Design Week sa opakovane zúčastňujeme výstavami slovenského dizajnu v našich priestoroch a prezentáciou v medzinárodnom katalógu. Naši spisovatelia sa prezentujú svojou knižnou tvorbou aj v rámci medzinárodných diskusií a fór na podujatiach knižného veľtrhu Messe Buch Wien.

Slovenský inštitút zabezpečoval kultúrny program a spoluprácu s médiami pri „zahalení“ 73 metrov vysokej budovy Ringturm v centre Viedne obrazom slovenskej autorky Doroty Sadovskej, čo je doteraz „najväčšia“ prezentácia slovenského výtvarného umenia v Rakúsku.

OSOBITNÁ PRÍLOHA WIENER ZEITUNG

K okrúhlym výročiam dejinných udalostí SR pripravujeme pravidelne niekoľkoďňové projekty, ktoré zahŕňajú výstavy, koncerty a diskusie. V rámci osláv 1150. výročia príchodu Cyrila a Metoda sme zorganizovali trojdňové podujatie: výstavu v spolupráci s MZVaEZ SR, diskusiu so slovenskými a rakúskymi byzantológmi, profesormi Viedenskej univerzity a SAV za účasti odbornej verejnosti a študentov slavistiky, ako aj koncert zboru Kyrillomethodeon v kostole Schottenkirche. V Mesiaci slovenskej židovskej kultúry v Rakúsku sme spolu s Múzeom židovskej kultúry na Slovensku a spoločnosťou Portobello pozývali hostí na výstavu slovenských synagóg v Slovenskom inštitúte, na výstavu Last Folio svetoznámeho slovenského fotografa Yuriho Dojča v nádherných priestoroch Akademie der bildenden Künste. Večernú diskusiu na tému židovstva na Slovensku sme pripravili s Wiener Wiesenthal Institut für Holocaust-Studien.

Ďalšou z našich priorit je posilňovanie medializácie kultúrnych podujatí Slovenska a prezentácia osobností. V máji minulého roka vyšla príloha najstarších viedenských novín Wiener Zeitung venovaná Slovensku. Na takmer 70 plnofarebných stranách prílohy „ATLAS der Slowakei“ predstavili Slovensko ako krajinu s bohatou históriou, dynamickou súčasnosťou, zaujímavými pamiatkami, ale aj osobnosťami, ktoré pozná svet.

Novinkou je naša spolupráca so Slovenskou agentúrou pre cestovný ruch, Rakúsko-slovenskou obchodnou komorou a ZMOS-om na spoločných projektoch, zameraných najmä na propagáciu našich turistických destinácií, historických pamiatok, kúpeľníctva, minerálnych vôd a žiadostí, ktoré tvoria „rodinné striebro“ Slovenska.

PRIESTOR PRE MLADÝCH UMELCOV

Pripravili sme množstvo filmových predstavení a diskusií s tvorcami: večer Dušana Hanáka a jeho Papierové hlavy alebo večer s Pavlom Barabášom a jeho cestopisnými filmami. Pravidelne organizujeme výstavy slovenských výtvarníkov a fotografů. Prezentovali sme výstavu šlabikárov sveta, v rámci talkshow s osobnosťami sme privítali prvú sólistku baletu Viedenskej štátnej opery Ninu Polákovú, disidenta Antona Sroholca, skladateľku Ľubicu Čekovskú, spisovateľku Zdenku Becker a ďalších. Zostávame tiež verní pravidelným poludňajším koncertom, na ktorých v spolupráci s Hudobným centrom predstavujeme mladých talentovaných hudobníkov, víťazov medzinárodných súťaží.

Slovenský inštitút je veľmi aktívny aj v rámci EUNIC AUSTRIA, ktorého viceprezidentkou má česť byť autorka tohto článku. Tento rok máme niekoľko podujatí, na ktorých sa predstavili alebo predstavia slovenskí umelci: vo februári sme v priestoroch Museum für Volkskunde prezentovali novú koncepciu EUNIC-u v prítomnosti početnej kultúrnej verejnosti a médií, v rámci Dňa kávy v spolupráci s veľvyslanectvom Nórska poéziu nórskeho majstra sprevádzala hudba slovenských virtuózov, v rámci divadelného festivalu Magie der Sprache sa v konkurencii 15 štátov predstavilo divadlo tanca Debris Company, v Dome EÚ bude celodňové literárne podujatie pre deti aj dospelých.

Naše aktivity majú za cieľ zmenšiť na úplne minimum rekordne krátku vzdialenosť medzi našimi susednými krajinami a dvoma metropolami, ktoré po Dunaji pravidelne spája plavidlo katamaran, celkom symbolicky nazvané „Twin-City Liner“.

*Alena Heribanová
riaditeľka Slovenského inštitútu vo Viedni*

- Otvorenie výstavy Ako prameň života exprezidenta SR Rudolfa Schustera v Obchodnej komore v Innsbrucku, zľava: Jürgen Bodenseer, prezident Obchodnej komory Tirol a honorárny konzul Slovenskej republiky v Tirolsku; Juraj Macháč, veľvyslanec SR v Rakúsku, Alena Heribanová, riaditeľka SI vo Viedni, Heinz Fischer, spolkový prezident Rakúskej republiky a Rudolf Schuster s rodinou.

- Pódiová diskusia ORF v rámci Knižného veľtrhu vo Viedni, okrem iného aj so slovenskou spisovateľkou Máriou Bátorovou (druhá sprava) k 100. výročiu začiatku 1. svetovej vojny.

- Zahalenie viedenského Ringturmu do diela slovenskej umelkyne Doroty Sadovskej.

Foto: archív SI.

Jeseň v znamení neformálnych stretnutí

September je už tradične mesiacom, v ktorom Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky pripravuje viacero podujatí pre diplomatický zbor akreditovaný na Slovensku. Príležitosť pre neformálne rozhovory ponúka tenisový turnaj a poznávací výlet.

Jubilejný 20. ročník Diplomatického charitatívneho tenisového turnaja, ktorý sa konal 13. septembra v Bratislave, mal tak, ako aj v minulosti, charitatívny rozmer. Výťažok vo výške 3060 eur, ktorý odovzdal podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák, putoval na konto Nadácie rozum a cit. Peniaze rozdelili rovnakým dielom medzi tri postihnuté deti: Biancu Schumacherovú z Martina, Patríciu Kulovú z Martina a Timoteja Kopunca z Nového Mesta nad Váhom.

Diplomatický poznávací zájazd pre vedúcich diplomatických misií akreditovaných na Slovensku smeroval v tomto roku do Trenčianskeho samosprávneho kraja. Hlavnými zastávkami na ich ceste boli Myjava, Trenčín, Trenčianske Teplice, Lednické Rovne a Bojnice. „Je pre nás dôležité, aby diplomati, ktorí sú akreditovaní pre Slovensko, spoznávali našu krajinu, preto každý rok organizujeme takúto dvojdnú cestu do vybraných krajov Slovenska,“ uviedol M. Lajčák. Cieľom zájazdu, na ktorom sa okrem 56 vedúcich diplomatických misií zúčastnili aj vedúci pracovníci rezortu, bolo bližšie spoznať našu krajinu, ako aj zlepšiť kontakt s miestnymi samosprávami.

Diplomati mali možnosť spoznať rodný dom Milana Rastislava Štefánika, tradičné ľudové zvyky a remeslá na Myjave. Nazreli do unikátneho kúpeľného domu Hammam a prezreli si zrekonštruované kúpalisko Zelená Žaba v Trenčianskych Tepliciach. Ocenili návštevu Trenčianskeho hradu, či výrobné priestory sklárni Rona v Lednických Rovniach. Po prehliadke Bojnického zámku poznávací zájazd oficiálne ukončilo stretnutie s predsedom Trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslavom Baškom.

Podujatie pripravilo Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky v spolupráci s Trenčianskym samosprávnym krajom a Krajskou organizáciou cestovného ruchu Trenčín-región. V uplynulých rokoch mali diplomati možnosť navštíviť Nitriansky, Žilinský a Košický kraj.

Po letných dovolenkách...

Letná dovolenková sezóna je za nami, jeseň je v plnom prúde a zima klope na dvere. Deti už dávno – aj keď možno s nevôľou chodia do školy a pravdepodobne keď zavrú oči, ešte stále spomínajú na časy, keď v horúčavách ležali s rodičmi pri mori a vo vode pozorovali morské živočíchy. Ale to už je minulosť a hoci konzulárna asistencia nikdy nespí, oficiálna letná dovolenková sezóna sa skončila a my sme si troška vydýchlí, no v strehu sme stále!

BEZ REGISTRÁCIE ANI NA KROK!

Tento rok ste nášmu registračnému systému dali zabráť viac ako po minulé roky a my sa z toho tešíme. Páči sa nám, že veta „Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky odporúča slovenským občanom, aby v prípade cestovania využili službu dobrovoľnej elektronickej registrácie na webovej stránke Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky“ sa konečne dostáva viac do povedomia občanov a že sme aj vďaka tomu dosiahli tento rok viac ako 53 tisíc registrovaných. V porovnaní s minulým rokom, kedy sa zaregistrovalo niečo cez 17 tisíc občanov, je to skutočne úspech. Ďakujeme, že nám dávate o sebe vedieť a že vám záleží na vašej bezpečnosti.

PRED CESTOU CHCETE VEDIĎ...

Sme radi, že keď sa odhodláte vycestovať za hranice našej krajiny, máte záujem o ďalšie informácie. Upozorňujeme však, že mnohé informácie o krajinách sú dostupné na našej webovej stránke v časti „Štáty sveta“, kde okrem dĺžky platnosti dokladov dokážete zistiť aj to, čo si môžete do krajiny zobrať, a naopak, aj čo vyviezť. Lebo keby sa vám hoci tie starožitné hodiny, ktoré ste našli na miestnom trhu, skutočne hodili

do obývačky, možno ide o historický artefakt s ktorým budete mať problém na hraniciach...

NIEKOĽKO ČÍSEL Z NAŠEJ KONZULÁRNEJ PRÁCE:

- poskytnutie finančnej pomoci – 3;
- poskytnutie nefinančnej pomoci – 1377;
- počet okradnutých občanov SR (prípady ohlásené zastupiteľským úradom) – 257;
- straty osobných dokladov a osobných vecí – 1354;
- počet dopravných nehôd s účasťou občanov SR – 100;
- počet občanov SR zaevidovaných prostredníctvom registračného formulára – 52 764;
- zranenia a hospitalizácia občanov SR – 133;
- úmrtie občanov SR v zahraničí – 174;
- vystavenie sprievodného listu na prepravu telesných pozostatkov zo zahraničia do SR – 10;
- zistený počet obetí (občanov SR) obchodovania s ľudmi – 16;
- počet (oznámených) páchatel'ov trestnej činnosti (občania SR) v zahraničí – 692;
- počet zadržaných osôb pre podozrenie/obvinenie z trestnej činnosti – 207;
- vydané náhradné cestovné doklady – 2247.

PLATNOSŤ DOKLADU JE DÔLEŽITÁ

Dovolenka o týždeň, platnosť pasu sa končí o mesiac, všetko ide ako po masle... Aj toto ste si možno povedali po zakúpení dovolenky pre rodinu, ale na letisku vás mohlo čakať nemilé prekvapenie! Nepustili vás do lietadla. Prízvukujeme už dlhý čas, že niektoré krajiny vyžadujú, aby vám pas platil ešte niekoľko mesiacov od vycestovania. A čo teraz? No predsa si vybavím náhradný cestovný doklad (NCD)... Skúšali ste to, ale nie je to tak. Ani náš rezort, ani naše zastupiteľské úrady nemôžu vystavovať NCD na to, aby ste si

mohli užiť dovolenku so svojimi najbližšími. Ide o nevyhnutný doklad, ktorý po strate/krádeži toho vášho slúži na urýchlenné a okamžité presunutie domov. A hlavne, v NCD je nutné uviesť presnú trasu cesty späť. My sme ich doposiaľ vydali 2247 za účelom okamžitej prepravy domov tak, ako to má byť. Nie je to nízky počet, preto si dávajte na svoje doklady pozor, rozložte si ich v batožinách tak, aby neboli pokope a možno radšej nie všetky v peňaženke... No nerobte to tak, že po dvoch rokoch nájdete skryté cestovné doklady alebo iné osobné dôležité veci v tajných vreckách kufra, lebo tie už vám asi tiež nepomôžu.

V PRVOM RADE ODPOČINOK A ZÁBAVA

Väčšina z vás cestuje za oddychom a zábavou, prípadne za adrenalínom, ale opatrnosť sa vyžaduje v každej situácii. Nie vždy sa vyplatí za každú cenu pútať pozornosť, čím máme na mysli aj to, že pokiaľ sa na letisku pred odletom hoci len žartom pochváľte, že máte v kufri bombu, určite jediným kto sa bude smiať, budete vy. Stal sa nám aj takýto prípad a občan sa nemohol čudovať, že došlo k jeho zadržaniu. Dávajte si preto pozor na to, čo poviete a kde to poviete, ale aj na vaše správanie sa v rôznych krajinách. Každá z nich je iná, má iné zvyklosti

a preto či už váš humor, alebo vaše správanie, nemusí byť vždy správne pochopené.

TEŠÍME SA, ŽE CESTUJETE!

Podľa nášho registračného formulára vás tento rok najviac zaujali krajiny ako Turecko, Egypt, Grécko a Chorvátsko. V Chorvátsku sme tak, ako aj predošlé roky, mali vysunuté konzulárne pracovisko v Zadare, ktoré bolo nápomocné našim občanom. Počas letnej sezóny 2015 poskytlo asistenciu trom Slovákom pri zraneniach, úrazoch a hospitalizácii, 27 občanom bola zabezpečená nefinančná pomoc a pracovníci vystavili 36 náhradných cestovných dokladov na cestu domov.

„Svet je kniha a tí, ktorí necestujú, čítajú iba jednu stranu.“ Tento výrok sv. Augustína je jasným dôkazom, že čím viac cestujeme, tým viac sa otvárajú naše obzory a mení sa náš pohľad na svet. Tak vám prajeme ešte mnoho príjemných dovolení bez komplikácií, pretože, aj keď radi pomôžeme, sme radšej keď, našu pomoc vôbec nepotrebuje.

Letu zdar, prichádza čas na rukavice a kombinézy!

Michaela Dumajská

• Ilustračné fotografie: Pexels, Shutterstock.

Hoax: falošná správa

V kybernetickom priestore hoax znamená predovšetkým elektronicky šírenú správu (najmä prostredníctvom e-mailu), ktorá adresáta vyzýva, aby ju poslal ďalším používateľom; preto sa označuje aj ako reťazový e-mail. Jadrom správy býva na prvý pohľad neuveriteľná, prípadne nečakaná správa, ktorá pôsobí senzáčnym dojmom. Väčšinou varuje pred nejakým vírusom, prosí o pomoc, informuje o nebezpečenstve, snaží sa pobaviť, či útočiť na naše city a podobne. Môže ísť prakticky o čokoľvek, hlavné je, aby dostatočne zaujala. Jestvuje mnoho dôvodov, ktoré vedú pôvodného autora k vytvoreniu takejto správy, zväčša však ide o snahu zabaviť sa. Hoax býva často písaný iným spôsobom, ako je bežný pre odosielateľa. Človek píšuci po slovensky, s diakritikou

a bez chýb, by pravdepodobne ne napísal hoax, písaný v češtine, bez diakritiky a s chybami.

Rozširovanie hoax-u prostredníctvom reťazovej reakcie často dosahuje mamutie rozmery. Niektoré lži doslova zľudovali a vepisujú sa do akéhosi štandardného povedomia verejnosti, aj keď nemajú žiadny reálny základ. Väčšina ľudí totiž bez rozmyslu rozposiela správu s tým, že v nej zobrazuje všetkých príjemcov, čo je skutočný raj dostupných e-mailových adries pre autorov ďalších pochybných činností.

Obranou je predovšetkým zdravý rozum, kritické myslenie a schopnosť nepodliehať prvému dojmu, či všeobecnej mienke bez racionálnych základov. Pri fantasticky znejúcej správe, ktorá oznamuje šokujúci fakt, napríklad o používaní mobilných telefónov či iných zariadení denného používania, by ste mali namiesto okamžitého uverenia takémuto obsahu v duchu odpovedať na základné otázky typu: Je to vôbec možné? Nesnaží sa ma niekto oklamať? Čo by sa muselo stať, aby to bola pravda? Keďže správa sa väčšinou končí obligátnou žiadosťou o ďalšie rozposielanie, je lepšie sa najprv zamyslieť, správu si overiť (napríklad na stránke www.hoax.cz) a dovedy, kým nezistíte, či jej skutočne môžete dôverovať, neposielať ju bez rozmyslu okamžite ďalším ľuďom.

Zuzana Gajdaczeková

• Ilustračné foto: Shutterstock.

Európsky rozmer myslenia Ľudovíta Štúra

Okrem toho, že bol kodifikátorom spisovnej slovenčiny, politikom, estetikom, pedagógom, básnikom a publicistom, bol nepochybne jednou z ústredných osobností slovenského kultúrno-politického života polovice 19. storočia. Pri príležitosti 200. výročia jeho narodenia vláda SR vyhlásila rok 2015 za Rok Ľudovíta Štúra, pričom medzinárodný punc tomuto jubileu dodalo aj jeho zaradenie do zoznamu výročí UNESCO.

Ľudovít Štúr patril k moderným mysliteľom prvej polovice 19. storočia. Európu považoval za životný priestor pestrej palety národov. Národ, ako nová sociálna kategória, bol vnímaný ako opak uzavretej stavovskej spoločnosti. Štúr a jeho generácia sledovali dianie v Európe, vrátane stvárňovania Európy po Viedenskom kongrese, kde politici vsadili na politiku legitimizovania starých poriadkov. Štúrova verzia novej Európy, naopak, viac korešpondovala s predstavami európskych národných hnutí, presadzujúcich rovnoprávne postavenie národov a občanov štátov.

Ľudovít Štúr zdôrazňoval: „Stojíme na hraničnej čiare dvoch vekov alebo dvoch svetov.“ Prelínala sa uňho Hegelova teleologická koncepcia dejín ako postupného vyjavovania absolútneho ducha, s kresťanským (u neho luteránskym) modelom dejín ako histórie spásy a umravňovania. Jednotlivé národy musia v dejinách splniť svoju úlohu. Podľa Štúra Západ už svoju duchovnú substanciu „vyžiaril“, je už iba „hmotársky“, zatiaľ čo slovanské „duchovno-historické“ národy ešte len prichádzajú na javisko dejín – a spomedzi nich sú to najmä Slováci ako vyvolený národ. V diele Slovanstvo a svet budúcnosti uvádza: „Z politického hľadiska prechádza Západ od absolutistických monarchií ku konštitučným štátom, tieto sa zas pretvárajú napokon na sociálne a komunistické republiky, kde sa všetko končí v rozklade ľudstva...“ To zároveň vysvetľuje, že hoci Štúr bol ospevovaný aj za čias totality, toto jeho zásadné dielo (pôvodne vydané ako „Das Slawenthum und die Welt der Zukunft“) vyšlo v slovenskom preklade až v roku 1993.

Avšak po neúspechu samostatnej slovenskej politiky v roku 1848, ktorá sa odvíjala z povedomia „slovenskej vyvolenosti“, jeho myslenie logicky vyústilo do rusofilského panslavizmu, nábádajúcemu k splynutiu s Ruskom ako najsilnejším slovanským štátom. Toto spojenie však podmienil reformovaním Ruska.

Štúrov model ideálnej demokratickej Vseslávie z 30-tych rokov 19. storočia bol nahradený modelom praktickej spolupráce konkrétnych slovanských národov v 40-tych rokoch, najmä na poli literárnom, napríklad výmenou študentov alebo kníh. Revolúcia 1848 – 1849 však prerušila tento rozbiehajúci sa projekt kontaktov, prinútila predstaviteľov slovanských národných hnutí zúžiť ho a transformovať na realizovateľný model kooperácie Slovanov jednej ríše, čiže na model austro-slavizmu. Za necelé dve desaťročia sa tak podoba Európy, o akej premýšľal Štúr, niekoľkokrát zmenila, takže v nej napokon dominovala špeciálne oblasť strednej Európy, pretože to bol životný priestor, ktorý obývali celé stáročia Slováci.

Štúrovská tradícia je pre súčasné Slovensko ambivalentná. Na jednej strane je nepochybne počiatkom našej modernej národnej existencie. Na druhej strane iniciovala pretrhnutie väzieb s našim tradičným civilizačným priestorom – Západom. Aj preto Milan Hodža, ktorý v prvej polovici 20. storočia vyzýval na užšiu spoluprácu krajín strednej Európy dospel k úvahe „či Štúr... narazil duchovný život na Slovensku na dobré koľaje“.

Miroslav Musil, Daniela Kodajová

- Ľudovít Štúr na dobovom portréte Jozefa Božetecha Klemensa.

- Pri príležitosti Roku Ľudovíta Štúra pripravil Odbor kultúrnej diplomacie MZVaEZ SR výstavu Míľniky života Ľudovíta Štúra. Pred žiakmi bratislavských základných škôl ju v Kongresovej sále 23. septembra otvoril štátny tajomník Igor Slobodník. Foto: Tomáš Bokor.

Literatúra:

ŠTÚR, Ľ.: *Slovanstvo a svet budúcnosti. Slovenský inštitút medzinárodných štúdií, Bratislava, 1993, s. 7-22.*

Clevelandská dohoda má 100 rokov

Prvý písomný dokument o spoločnom postupe Čechov a Slovákov v zápase o národné oslobodenie bol podpísaný 22. októbra 1915 v Clevelande, v americkom štáte Ohio. Bolo to v čase, keď počas 1. svetovej vojny v Rakúsko-Uhorsku prebiehal boj za národné sebaurčenie týchto dvoch národov. Dohoda sa týkala podmienok spolupráce medzi Čechmi a Slovákmi a vyhlásila spoločný program v piatich bodoch. O tri roky neskôr ju nahradila Pittsburská dohoda.

Prvá svetová vojna zmenila život všetkých národov Európy. Jej vypuknutie prinieslo Čechom a Slovákom odpoveď na otázku, či naďalej spájať svoj osud s habsburskou monarchiou – zvolili si cestu samostatnosti a národnej slobody. Zatiaľ čo národy žijúce v monarchii nemohli kvôli vojnovému stavu formulovať svoje požiadavky, najpriaznivejšie podmienky pre národnooslobodzovací zápas mali Česi a Slováci, žijúci v Spojených štátoch, kde v priaznivých podmienkach vyvíjali činnosť ich spolky a organizácie. Z nich rozhodujúcu úlohu zohrala Slovenská liga, založená v roku 1907 v Pittsburgu. Združovala viaceré už existujúce krajské spolky a jej cieľom bolo okrem iného podporovať emancipačné snahy Slovákov vo vtedajšom Uhorsku.

Aktivity amerických krajanov čoskoro nadobudli podobu boja za samostatný spoločný štát. Spočívali v rokovaniach a príprave politických dohôd – zatiaľ čo zástancovia česko-slovenskej jednoty z radov amerických Čechov presadzovali unitárny štát a vybudovanie tzv. Veľkej Čechie, predstavitelia Slovákov v Amerike boli ochotní akceptovať len taký česko-slovenský štát, ktorý bude založený na federatívnom usporiadaní so slovenskou autonómiou.

Po niekoľkých mesiacoch vyjednávani sa 22. októbra 1915 začala v Clevelande dvojdná spoločná konferencia amerických Slovákov a Čechov. Počas nej prijali zástupcovia Českého národného združenia a Slo-

venskej ligy v Amerike dohodu na podporu úsilia o oslobodenie Čechov a Slovákov spod cudzej nadvlády. Zároveň nastolili požiadavku samostatného spoločného štátu Čechov a Slovákov s federatívnym usporiadaním. K jeho vzniku malo dôjsť po skončení prvej svetovej vojny. Dohoda neskôr vošla do dejín ako Clevelandská dohoda. Jej signatármi boli za slovenskú stranu Ivan Daxner a Albert Pavol Mamatej, za českú stranu dohodu podpísali Ludvík Fišer a Josef Tvrzický-Kramer.

Clevelandská dohoda bola súčasne vyjadrením podpory aktivitám Tomáša G. Masaryka, ktorý so svojimi spolupracovníkmi v zahraničí predložil vedúcim politikom Veľkej Británie a Francúzska plán na vytvorenie česko-slovenského štátu. Masaryk však o tri roky neskôr sformuloval dokument, ktorý 31. mája 1918 podpísali v Pittsburgu zástupcovia Slovenskej ligy v Amerike, Českého národného združenia a Zväzu českých katolíkov. Dokument, známy ako Pittsburská dohoda, už nerátal so spojením Čechov a Slovákov ako dvoch samostatných, rovnoprávných národov do federatívneho zväzku a Slovensko malo byť autonómnou časťou centrálne riadeného štátu.

Napriek tomu prijatie Clevelandskej dohody bolo jedným z prelomových činov v dejinách oboch národov. Predznamenovalo vznik ich spoločného štátu, ku ktorému došlo 28. októbra 1918, pravda, už nie s predpokladaným federálnym usporiadaním.

- Cleveland, druhé najväčšie mesto amerického štátu Ohio, bol začiatkom 20. storočia najdôležitejším centrom slovenskej komunity v USA. Sté výročie dohody si pripomenul aj minister M. Lajčák počas septembrovej cesty v USA, kde sa stretol s krajanmi.

- Cleveland na dobovej pohľadnici. Zdroj: Miami U. Libraries - Digital Collections

CLEVELANDSKÁ DOHODA

- 1) Samostatnosť Zemí českých a Slovenska.
 - 2) Spojenie Českého a Slovenského národa vo federatívnom zväzku štátov s úplnou národnou autonómiou Slovenska, s vlastným snemom, s vlastnou štátnou správou, úplnou kultúrnou slobodou, teda i s úplným užívaním jazyka slovenského, vlastnou správou finančnou a politickou, so štátnym jazykom slovenským.
 - 3) Volebné právo: všeobecné, tajné a priame.
 - 4) Formy vlády: personálna únia s demokratickým zriadením štátu, podobne ako v Anglicku.
 - 5) Tieto body tvoria základ obapolnej dohody a môžu byť doplnené, potažne rozšírené len na základe dorozumenia sa oboch stránok.
- České národné združenie podržuje si právo prípadnej zmeny a to samé právo má aj Slovenská liga.

Cleveland, Ohio, dňa 25. októbra 1915

Krátky slovník diplomatickej praxe: **D**

Pokračujeme

v slovníku

diplomatickej praxe:

d'alsie z hesiel pod

písmenom D.

Diplomatické výsady

a imunity, diplomatický

personál, diplomatický

preukaz, diplomatický

kuriér a diplomatický

pas.

diplomatické výsady a imunity

Podľa medzinárodného práva je každý prijímajúci štát povinný zabezpečiť diplomatickým misiám (ako aj stálym a osobitným misiám) a diplomatickým zástupcom nerušený výkon ich funkcie poskytnutím privilégií, ktoré sa nazývajú diplomatické výsady a imunity. Výsady znamenajú poskytovanie práv a výhod navyše, ktoré iní občania prijímajúceho štátu a cudzinci nemajú, zatiaľ čo imunity znamenajú vyňatie z pôsobnosti niektorých noriem vnútroštátneho práva platného pre všetkých občanov prijímajúceho štátu.

Výsady a imunity diplomatického zástupcu a členov jeho rodiny sa vzťahujú len na územie prijímajúceho štátu, v ktorom je akreditovaný; začínajú platiť prekonaním jeho hraníc a končia, keď opustí jeho územie, alebo bol vyhlásený za nežiaducu osobu (persona non grata).

Na území iného štátu sa výsady a imunity diplomatickému zástupcovi priznávajú v obmedzenej miere, a to iba v prípade, ak ním prechádza, respektíve sa na ňom zdržiava v súvislosti s nástupom na miesto vyslania a návratom po jeho skončení, alebo pri cestách, súvisiacich s výkonom jeho funkcie, pričom však nie je vyňatý z vízovej povinnosti (ak jestvuje). To sa vzťahuje aj na členov jeho rodiny, ktorí cestujú spoločne s ním alebo oddelene.

a) Diplomatické výsady a imunity diplomatickej misie.

Medzi výsady a imunity diplomatickej misie patria najmä nedotknuteľnosť priestorov diplomatickej misie a zákaz vstupu cudzím orgánom bez súhlasu vedúceho, ako aj povinnosť prijímajúceho štátu chrániť ich všetkými vhodnými prostriedkami; právo používať štátnu vlajku a štátny znak na budovách a v priestoroch misie, vrátane dopravných prostriedkov; nedotknuteľnosť diplomatických archívov a všetkých úradných písomností (aj v elektronickej podobe), súvisiacich s činnosťou misie a jej zákonným poslaním, kdekoľvek sa nachádzajú; sloboda komunikácie so svojou vládou, ďalšími misiami a konzulátmi vysielajúceho štátu v prijímajúcom štáte alebo v cudzích štátoch, podobne aj s diplomatickými misiami iných štátov a medzinárodnými organizáciami bez ohľadu na to, kde sídlia, pričom komunikácia sa môže uskutočňovať všetkými vhodnými technickými prostriedkami tak v reči otvorenej, ako aj šifrovanej; oslobodenie od miestnych daní (napríklad DPH) a poplatkov, okrem platieb za poskytnuté služby (napríklad dodávka elektriny, plynu, vody, telefón a ďalšie služby, spojené s užívaním nehnuteľností); oslobodenie od platenia colných poplatkov za veci dovezené pre potreby diplomatickej misie.

b) Diplomatické výsady a imunity diplomatických zástupcov.

Medzi výsady a imunity diplomatických zástupcov a ich rodinných príslušníkov (ak nie sú občanmi prijímajúceho štátu) patria najmä osobná nedotknuteľnosť – diplomatický zástupca nesmie byť zatknutý alebo zadržaný, v prípade spáchania trestného činu môže byť vyhlásený za persona non grata a vypovedaný z krajiny; vyňatie z trestnej, správnej a civilnej jurisdikcie – diplomatický zástupca nemôže byť trestne stíhaný ani postavený pred justičné orgány prijímajúceho štátu, takisto nie je povinný vypovedať ako svedok (iba ak by tak urobil dobrovoľne); vyňatie z povinnosti prispievať do sociálneho a dôchodkového systému prijímajúceho štátu, avšak diplomatický zástupca ho ani nemôže využívať; oslobodenie od platenia všetkých daní a poplatkov prijímajúceho štátu s výnimkou nepriamych daní, zahrnutých v cene tovaru alebo služieb (netýka sa poplatkov za služby, ktoré mu boli poskytnuté); oslobodenie od platenia colných poplatkov za veci slúžiace osobnej potrebe diplomatického zástupcu a členov jeho rodiny; oslobodenie od plnenia všetkých verejných služieb, vrátane vojenskej; sloboda pohybu na území prijímajúceho štátu s výnimkou oblastí a miest, kam

• „Diplomati sa nikdy nezlostia. Robia si poznámky.“ Charles-Maurice de Talleyrand-Périgord, významný francúzsky politik a diplomat, 1754 – 1838.

nie je vstup povolený z dôvodov bezpečnosti štátu; nedotknuteľnosť obydlia a majetku diplomatického zástupcu, ktoré používajú rovnakú právnu ochranu ako miestnosti misie; prijímajúci štát je povinný

zaobchádzať s diplomatickým zástupcom s náležitou úctou a urobiť všetky vhodné opatrenia, aby zabránil každému útoku proti jeho osobe, slobode alebo dôstojnosti.

diplomatický kuriér

Je to osoba poverená príslušným štátnym orgánom dorúčením diplomatickej pošty. Okrem stálych diplomatických kuriérov, ktorí bývajú poverení na určité časové obdobie, je zvykom používať aj služby príležitostných (ad hoc) diplomatických kuriérov, ktorými môžu byť diplomati, konzulárni úradníci, alebo iné poverené osoby.

Diplomatický kuriér je vybavený okrem pasu aj kuriérskym listom, prípadne iným úradným dokumentom, označujúcim jeho postavenie. Pri výkone svojej funkcie je chránený nielen prijímajúcim štátom, ale všetkými štátmi, ktorými pri plnení svojho poslania prechádza. Jeho osoba je nedotknuteľná a nesmie byť žiadnym spôsobom zatknutý ani zadržaný. Ochrana príležitostného kuriéra sa však končí v okamihu, kedy doručil na miesto určenia zverenú diplomatickú zásielku.

Diplomatické zásielky, ktoré diplomatický kuriér dopravuje, sú rovnako chránené, musia však byť zreteľne označené ako Diplomatická pošta (Colis diplomatique, Diplomatic bag) a zapísané v úradnom doklade – bordereau.

V praxi sa využíva aj možnosť zasielať diplomatickú poštu prostredníctvom kapitána civilného lietadla, pristávajúceho na letisku s colnicou (tzv. kapitánska pošta). Kapitán sa nepovažuje za diplomatického kuriéra, preto sa osobitná ochrana vzťahuje iba na diplomatickú zásielku, ku ktorej musí mať bordereau. Diplomatická misia si zásielku môže vyzdvihnúť priamo u kapitána.

diplomatický personál

Členovia diplomatickej misie, stálej misie, prípadne osobitnej misie, ktorí majú udelené alebo prepožičané diplomatické hodnosti. Sú to radcovia, tajomníci (prvý, druhý, tretí) a ataše, ale tiež odborní pridelení (napr. obchodný, kultúrny, vojenský, vedecký a iní), ktorých aj keď na diplomatickú misiu vysielajú spravidla príslušné rezortné ministerstvá, podliehajú právomoci vedúceho misie.

Počet a hodnosti diplomatického personálu určuje vysielajúci štát podľa svojich potrieb. Ak nejestvuje osobitná dohoda o počte diplomatického personálu, môže prijímajúci štát požadovať, aby bol počet personálu misie udržiavaný v medziach, ktoré považuje za rozumné a obvyklé s ohľadom na okolnosti a podmienky v prijímajúcom štáte a potreby príslušnej misie. V niektorých prípadoch sa môže postupovať na princípe reciprocity.

Diplomatický personál je zapísaný v Listine diplomatického zboru.

diplomat

diplomatický preukaz

Ministerstvá zahraničných vecí prijímajúcich štátov vydávajú akreditovaným členom diplomatického zboru a ich rodinným príslušníkom preukaz totožnosti – diplomatický preukaz (alebo tiež akreditačný preukaz), ktorým sa preukazujú pred vnútroštátnymi orgánmi a úradmi prijímajúceho štátu.

Na druhej strane preukazu býva uvedené, že jeho držiteľ požíva všetky výsady a imunity stanovené vo Viedenskom dohovore o diplomatických stykoch.

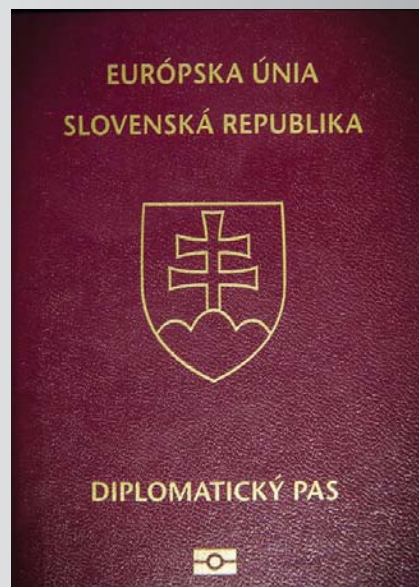
diplomatický pas

Druh cestovného dokladu, ktorý u nás vydáva Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí osobám uvedeným v zákone č. 381/1997 Z. z. o cestovných dokladoch v znení neskorších predpisov. Vydáva sa predovšetkým diplomatom (diplomatickým zamestnancom ministerstva, diplomatickým kuriérom, diplomatickým zástupcom a konzulárnym úradníkom), vrátane ich niektorých rodinných príslušníkov, ktorí ich nasledujú na miesto vyslania. Ďalej hlavne štátu, členom vlády, poslancom parlamentu a ďalším vysokým štátnym činiteľom a úradníkom.

Diplomatický pas možno vydať na nevyhnutne potrebný čas aj inému občanovi, ktorý bude v zahraničí plniť úlohy na diplomatickej úrovni v záujme Slovenskej republiky, ak by bolo bez diplomatického pasu podstatným spôsobom sťažené vykonanie zahraničnej pracovnej cesty alebo splnenie jej účelu; o vydaní diplomatického pasu rozhoduje minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

Diplomatický pas sa vydáva osobám na obdobie výkonu funkcie alebo na čas nevyhnutný na splnenie určených úloh. Držiteľ diplomatického pasu vydaného na splnenie určených úloh je povinný po skončení zahraničnej pracovnej cesty alebo splnení úlohy vrátiť diplomatický pas Ministerstvu zahraničných vecí a európskych záležitostí.

Držiteľom diplomatického pasu neprináležia diplomatické výsady a imunity v zmysle Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch, ako je to v prípade akreditovaných diplomatických zástupcov a v obmedzenej miere diplomatických kuriérov. V praxi im však štáty umožňujú prednostné odbavenie pri pasovej kontrole na hraničných priechodoch. Okruh osôb, ktorým sa vydávajú diplomatické pasy, si jednotlivé štáty určujú vlastnými predpismi.

Všetky euromince
majú spoločnú
prednú (lícnu)
stranu, kde sú
uvedené ich
nominálne hodnoty,
zatiaľ čo zadnú
(rubovú) stranu
môže každý
z 19 členských
štátov eurozóny
využiť na
prezentáciu
svojich národných
symbolov.

• Hore: Sanmarínska
pevnosť s tromi vežami La
Guaita, La Cesta a Il Monta-
le. Foto: wikimedia.org, autor:
Max_Ryazanov.

• Dole: Ukážky národnej
strany euromincí San Marína.

Predstavujeme euromince

Alebo čo všetko vám môže pristáť v peňaženke?

San Maríno

San Maríno (dlhší tvar Sanmarínska republika) síce nie je členom Európskej únie, ale menová dohoda z 29. novembra 2000, ktorú s týmto malým štátom podpísalo v mene Európskej únie Taliansko, mu umožnila zaviesť od 1. januára 2002 euro a v dôsledku toho raziť euromince s vlastnou národnou stranou. Euromince San Marína razia v pomerne malom náklade a sotva sa nájdu vo voľnom obehu – všetky nové vydania takmer celé ihneď vykúpia zberatelia a obchodníci s mincami. Motívy znázorňujú históriu a stavebné pamiatky San Marína, ktorých dizajn stvárnil nemecký výtvarník českého pôvodu František Chochola.

Priečelie Verejného paláca Palazzo Pubblico je znázornené na minci 2 €. V budove, ktorú postavili v 19. storočí v novorenesančnom štýle, sídli hlava štátu (*Capitano Reggente*), vláda, parlament, a súčasne je aj radnicou. Na hrane mince sa šesťkrát strieda číslica 2 s dvomi hviezdikami, pričom číslica je umiestnená striedavo vodorovne a otočená o 180°. Minca 1 € zobrazuje štátny znak San Marína. Nachádzajú sa v ňom tri veže, symbolizujúce pevnosť, vybudovanú na hore Monte Titano. V hornej časti je ako symbol suverenity kráľovská koruna, v dolnej časti nápis LIBERTAS (sloboda).

Znak obkolesujú dubové a vavrínové vetvičky.

Na minci 50 centov je podrobnejšie zobrazená sanmarínska pevnosť s tromi vežami La Guaita, La Cesta a Il Montale. Na minci 20 centov vidieť podobu svätého Marína (Marinus), ktorý v ľavej ruke drží model historického mesta. Je patrónom San Marína a považujú ho za zakladateľa (v roku 301 n.l.) tejto najstaršej jestvujúcej republiky sveta. Bazilika na minci 10 centov je zasvätená sv. Marinusovi a postavili ju v roku 1826 v klasicistickom štýle. Spolu s celou historickou časťou mesta je od roku zapísaná do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Minca v hodnote 5 centov zobrazuje vežu La Guaita, súčasť pevnosti na hore Monte Titano. Pochádza z prelomu 10. a 11. storočia. Na minci v hodnote 2 centy vidieť Sochu slobody, ktorá stojí na námestí Piazza della Libertà pred Verejným palácom. Jej autorom je Stefano Galetti (1883 – 1905). Na jednotcentovej minci je zobrazená veža Il Montale z 13. storočia. Najprv stála samostatne, až neskôr ju začlenili do komplexu sanmarínskej pevnosti.

Sanmarínske mince razí talianska mincovňa Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato.

Tomáš Borec

Športová diplomacia – dôležitý nástroj modernej diplomacie

Športová diplomacia je súčasťou verejnej diplomacie. Šport využíva ako prostriedok komunikácie na medzinárodnej úrovni a zameriava sa na jeho potenciál inovovať a popularizovať výkon klasickej diplomacie. Aj preto sa minister Miroslav Lajčák stretáva so slovenskými športovcami, ktorí s úspechom reprezentujú Slovensko v zahraničí.

Majstroví sveta 2015 v chôdzi na 50 km Matejovi Tóthovi odovzdal 13. septembra 2015 počas 10. ročníka Diplomatického charitatívneho turnaja Zlatú plaketu ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. „Teším sa, že skromnosť, profesionalita a čistota triumfovali v našich národných farbách,“ povedal minister M. Lajčák a poďakoval sa Matejovi Tóthovi za reprezentáciu Slovenska na svetových športových podujatiach.

O pár dní nato, 17. septembra 2015, minister M. Lajčák privítal na pôde rezortu diplomacie úspešného slovenského lyžiara Adama Žampu pri príležitosti jeho 25. narodenín. Medzi najväčšie úspechy Adama Žampu patrí 5. miesto v disciplíne superkombinácia na XXII. zimných olympijských hrách v Soči, a rovnako cenné bolo v Soči aj 6. miesto v slalome, kde bol v druhom kole medzi všetkými slalomármi najrýchlejší. Výborne reprezentoval aj na Majstrovstvách sveta v rakúskom Schladmingu, v americkom stredisku Vail-Beaver Creek, ako aj na mnohých pretekoch Svetového pohára v zjazdovom lyžovaní.

Prednedávnom sa vrátil zo šesťtýždňového sústredenia na Novom Zélande a v Austrálii, kde sa úspešne zúčastnil na viacerých pretekoch v slalome a obrovskom slalome.

Cyklistu Petra Sagana ocenil minister M. Lajčák Zlatou plaketou počas septembrovej pracovnej cesty v Spojených štátoch, v predvečer Majstrovstiev sveta v cestnej cyklistike v Richmonde. Titul majstra sveta, ktorý si svetoznámy športovec vybojoval o pár dní nato, 27. septembra 2015, len potvrdil správnosť rozhodnutia venovať športovej diplomácii pozornosť.

Novinky v medzinárodnej zmluvnej základni SR

V priestoroch Kazetového salónika MZVaEZ SR v Bratislave si 19. augusta 2015 Helfried Carl, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Rakúskej republiky na Slovensku a Metod Špaček, riaditeľ odboru medzinárodného práva MZVaEZ SR, vymenili ratifikačné listiny k Zmluve medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou o policajnej spolupráci. Touto zmluvou, ktorá nadobudla platnosť 1. októbra 2015, sa menia, dopĺňajú a upresňujú niektoré ustanovenia pôvodnej zmluvy o policajnej spolupráci z roku 2004.

Dňa 22. septembra 2015 vyslovila Národná rada SR súhlas s Dohovorom OSN o jurisdikčných imunitách štátov a ich majetku a zároveň rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR prednosť pred zákonom. Dohovor z roku 2004 v kodifikovanej forme upravuje vyňatie štátov a ich majetku z právomoci súdov iného štátu a explicitne stanovuje rozsah tohto vyňatia.

K dnešnému dňu ho podpísalo 28 štátov a ratifikovalo 19 štátov. Podľa jeho čl. 30

nadobudne dohovor platnosť (vrátane nadobudnutia platnosti pre SR) 30. dňom po uložení 30. ratifikačnej listiny u jeho depozitára, ktorým je generálny tajomník OSN. V nadväznosti na ratifikáciu, vykonanú prezidentom SR dňa 15. júla 2015, uložila Slovenská republika 24. júla 2015 u generálneho tajomníka OSN listinu o prístupení k Dohovoru o kazetovej munícii. Dohovor zavádza definíciu kazetovej munície a zakazuje jej použitie, vývoj, výrobu, získavanie, skladovanie a uchovávanie. Platnosť pre Slovenskú republiku nadobudne k 1. januáru 2016.

(ds)

• Richard Galbavý (vľavo), zástupca Stáleho predstaviteľa SR pri OSN a Andrei Kolomoets, sekcia Zmlúv OSN. Foto: archív OSN.

• SVET A MY - ČASOPIS MINISTERSTVA ZAHRAJNIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY • UZÁVIERKA ČÍSLA: 25.10.2015 • ČLENovia REDAKČNEJ RADY: NORBERT BRADA, ZUZANA GAJDACZKOVÁ, DANA HULKOVÁ, JURAJ KLIMENT, MARTIN KMOŠENA, LUKÁŠ LOPATNÍK, JURAJ SOLČANY, DANA SRPOŇOVÁ, IVANA JANÍKOVÁ STAVROVSKÁ, LENKA ŠARMÍROVÁ, MARTIN ŠPERKA, KRISTÍNA URBANOVÁ • KONTAKTNÉ ÚDAJE: Tlačový odbor MZVaEZ SR, Hlboká cesta 2, 833 36 BRATISLAVA 37, SLOVENSÁ REPUBLIKA. TELEFÓN: +421 (0)2 5978 3071, E-MAIL: TLAC@MZV.SK • REDAKCIA SI VYHRADZUJE PRÁVO UPRAVOVAŤ PRÍSPEVKY TAK, ABY SA PO REDAKČNÝCH ÚPRÁVACH NEZMENIL ICH VÝZNAM • NEVYŽIADANÉ RUKOPISY ANI OBRAZOVÉ MATERIÁLY NEVRACIAME • NEOZNAČENÉ TEXTY SÚ REDAKČNÉ ČLÁNKY • KOPIROVAŤ, PUBLIKOVAŤ, ELEKTRONICKY ALEBO INAK ROZŠIROVAŤ KTORÚKOLIEK ČASŤ ČASOPISU SVET A MY MOŽNO IBA NA ZÁKLADE PÍSMENNÉHO POVOLENIA REDAKCIE • ČASOPIS JE NEPREDAJNÝ.

